

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

LITUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA

Montrealis • 1973. III. 7 • Nr. 10 (2036)

7722 George Street, La Salle 690, Quebec, Canada • Tel. (514) 366-6220

APIE BALTIJOS VALSTYBIŲ LAISVĘ

"THE TORONTO SUN" vasario 14 d. paskelbė straipsnį "Baltic-the Victim of 'Detente' ". Prieš juos dar gyvai stovi tų laikų žmėkla, kai du draugai-Hitleris ir Stalinas, įvesdami "naują tvarką" Europoje, sutrypė Baltijos valstybių laisvę ir nepriklausomybę. Baltiečius ypač paolina ciniškos ir atkaklios sovietų pastangos legalizuoti savo pokarinius užgrobumus. Baltiečiai esą įteikę Kanados užs. reikalų ministeriui Mitchell Sharp memorandumus, reikalaujančius laisvės. "Nedviprasmiškas p. Sharp pasisakymas dėl pozicijos kurią Kanada užims Konferencijoje, seniai turėjo būti padarytas. Taip pat ir debatai tuo klausimu Kanados Žemuosiuose Rūnuose".

"The Cleveland Press" vasario 12 d. parašė apie Lietuvos nepriklausomybės dienos minėjimą. Minėjime esą kalbėję Miesto Busmistras, Lietuvos Gen. Konsulas A. Simutis iš New Yorko ir kt.

Šimtai dalyvių pasiuntė Prezidentui Niksonui telegramą, reikalaujančia, kad "sovietai atitrauktų savo karines pajėgas, kolonistus ir visą aparatą iš Lietuvos teritorijos ir leistų lietuviams įvykdyti laisvo apsisprendimo teisę".

Vasario 24 d. "The Christian Science Monitor" įdėjo straipsnį "The Baltic Peoples: a reminder". Straipsnyje sakoma:

"Sovietų Sąjungos atoslūgio politikos vienas paslėptų tikslų yra noras išlaikyti status quo Europoje. Maskvai tatau reikštų

neribotam laikui, išlaikyti antrojo pasaulinio karo išdavoje susidariusias ideologiškas ir politines sienas".

Kad tas dirbtinis padalinimas yra nepatenkinantis, primena viena sukaktis: ši mėnesį minima 55-sios metinės nuo Lietuvos respublikos įkūrimo. Lietuvos, taip pat Estijos ir Latvijos, laisvė ir nepriklausomybė buvo Sov. Sąjungos sutrypta. Bet baltiečiai niekad nenustojo kovoje dėl savo laisvės, o Jungtinės Amerikos Valstybės niekad de jure nepripažino Sovietų aneksijos tuose kraštuose.

Yra suprantama, kad lietuviai gyveną už savo tėvynės ribų yra susirūpinę, kad planuojamoji Europos saugumo konferencija "neišaldytų" pastoviam sovietų viešpatavimui baltiškuose kraštuose.

Toliau autorius išvedžioja, kad tikrovėje Vakarai nelabai ką begali padaryti, kaip tik raginti rusus plačiau atidaryti duris laisvajai informacijai ir idėjoms. Tačiau rusai pakankamai aiškiai parodė, kad jie tuo visiškai nėra suinteresuoti ir yra ypač jautrūs kiekvienam įtarimui, kad užsienis mėgina įtaigoti Sov. Sąjungos tautas.

(E)

LIETUVA NORI BŪTI NEPRIKLAUSOMA

Edvardas W. Baranauskas parašė "The Union Star", kur jis kelia sovietų kolonializmo Baltijos kraštuose klausimą ir ragina Jungtines Tautas pagaliau susirūpinti juo; "Schenectady Gazette" ilgą laišką, pavadintą "Lie-

LITUANISTIKOS INSTITUTO DALYVIAI:
Sėdi (iš kairės) dr. A. Plateris, dr. J. Puzinas, dr. V. Maciūnas; stovi — dr. K. Ostrauskas, dr. T. Remeikis, p. V. Trumpa, dr. R. Šilbajoris, dr. B. Vaškėlis ir p. L. Dambriūnas.

DOLERIO DEVALVACIJOS PASEKMĖS

Paskelbus dolerio devalvaciją pirmų dienų nervingumas pamažu atslugsta. Dolerio kursas laikosi naujai paskelbto lygio, nors pasitaiko kai kurių svyravimų ar į vieną ar į kitą pusę. Kanados doleris beveik viename lygyje su amerikoniškuoju. Pažymėtina, kad visa eilė valstybių irgi paskelbė savo valiutos devalvaciją 10%, norėdamos išlaikyti patį santykį su doleriu, koks iki to laiko buvo. Bet aukso rinkoje vis dar juntama spekuliacinė dvasia. Aukso uncija Londono biržoje \$76.25.

● MASKVA stengiasi išnaudoti valiutos ir prekybos krizę vakaruose. Nesklundimai tarp Amerikos iš vienos pusės ir Vakarų Europos bei Japonijos iš kitos, Maskvai labai patiko. Maskva dabar siekia platesnių prekybos ryšių

tuva Nori Būti Nepriklausoma", kur ilgiau sustoja prie Kalantos ir kt. susidėginimų, Kauno riausių ir kitų faktų. (E)

su Amerika. Susidariusi padėtis kaip tik Maskvai labai naudinga.

Maskvos laikraščiai perdėtai vaizduoja esamą krizę ir ją vadina "prekybinio karu kapitalistinėje pasaulyje". Bet čia pat pranešama, kad sovietų vadas Brežnevas tariasi su naftos firmomis dėl bendros veiklos pramonės ir prekybos srityje. Kokio pobūdžio buvo tie susitarimai tuo tarpu viešai neskelbiama.

Diplomatinius Maskvos sluoksniuose manoma, kad pasitarimai tarp Amerikos ir sovietų yra sėkmingi ir būsimos sutartys būsiančios plataus masto.

Sakoma, kad amerikiečiai pasiūlė Brežnevui įsteigti Maskvoje tarptautinį prekybos centrą, kuriame tilptų atskirų firmų kontoros ir greta būtų atskiras viešbutis atvykstantiems biznieriems apsisistoti. Naujas tarptautinio prekybos centro pastatas turės būti pastatytas netoli Amerikos naujos ambasados.

Būsimieji prekybos santykiai turėtų apimti didelį kontingentą prekių. Tarp kitko sovietai nori iš Amerikos gauti chemines trąšas ir kitas prekes, kurių sovietams trūksta. O iš kitos pusės Amerika jau pirko didesnius kiekius nikelio iš sovietų ir planuoja pirkti daugiau kitų žaliavų.

SVARSTYTI BENDRAVIMO SU TAUTIEČIAIS REIKALAI VILNIUJE įvyko Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviais komiteto ataskaitinis plenumas. Jame gausiai dalyvavo Tarybų Lietuvos kultūros, mokslo, švietimo darbuotojai, imonių, ūkių vadovai, katalikų bažnyčios vyresnybės atstovai, svečiai iš broliškujų respublikų.

Plenumo dalyviai apsvarstė pranešimą, kurį padarė komiteto pirmininko pavaduotojas Vytautas Kazakevičius.

Plenumas išrinko naują 77 žmonių komitetą ir komiteto prezidiumą.

SANTYKIAI SU KRAŠTU – SANTYKIAI SU UŽSIENIO LIETUVIAIS

Atrodytų dabartiniais laikais, kad Lietuva jau netelpa tose sienose, kurias šlandien saugo raudonarmiečiai. Atrodytų, jog dalį Lietuvos istorijos vyksmas paskleidė plačiame pasaulyje. O jos gan žymiai dalis atsidūrė negailingame likimo valia net už Atlanto. Ir visos pasklydusios Lietuvos dalys ilgisi tarpusavių santykių.

Kokie tie santykiai gali būti, kaip juos vykdyti, tai jau trūs klausimai kurie sudaro nemaža rūpesčių. Jeigu didžioji dalis užsienyje gyvenančių lietuvių supranta, jog galimi tik asmeniniai santykiai su artimais žmonėmis, giminėmis ir bendrų nuotaikų asmenimis, bet jokiū būdu ne su dabartinio režimo atstovais, tai ilgai nei atsidūrė kai kuri atplaiša, kuri trokšdama išsiskirti savo radikaliniiais poliniais, nori eiti toliau ir santykiuoti bet su kuo, kas tik atstovauja gimtąjį kraštą. Laisvame pasaulyje, nedraudžiama susidaryti laisvas pažiūras. Ir stagnacijos mūsų tarpe pakanka, tad radikalinės idėjos būtų ne pro šalį. Bet nereikia užmiršti, kad Maskva savo naudai ieško pritarėjų ir tikisi tuo būdu suskaldyti lietuviškąją išėiviją ir pakenkti Lietuvos laisvinimui nuo didžiarusiškos šovinininės priespaudos. Kas to neturi galvoje, kalbėdamas ar rašydamas, elgiasi aišku neapdairiai.

-o-

Šioje mūsų laidoje yra pranešimas iš Vilniaus apie tai, kad ten įvyko platus susirinkimas tikslu svarstyti santykius su užsienio lietuviais. Susirinkime, kaip matom dalyvavo ne tik specialūs pareigūnai, skirti tuos santykius plėsti, bet ir daug kultūrininkų, meno žmonių, mokslininkų ir pagaliau net dvasininkų... O jie juk ten įprastai ignorojami. Iš to galima spręsti, koks čia buvo išimtinis atvejis. O svarbiausia matome, kad santykiai su užsienio lietu-

viais dabartiniame Vilniuje laikomi ypatingai svarbiais, nepaprasto dėmesio vertais.

Galėtume pasidžiaugti, kad... mūsų neužmiršta, kad rūpinas lietuviais toli nuo gimtojo krašto atsidūrusiais. Bet, deja, praktika rodo, kad santykių su užsienio lietuviais palaikymu Vilniuje dabar rūpinamasi tik specialiais tikslais.

Pirmiausia ten gaudomi dabartinio režimo šalininkai, kurie pasidavę svetimam propagandai, drumstų lietuvių tarpe nuotaikas, skaldytų mūsų visuomenę ir tuo būdu trukdytų tą akciją, kurią užsienio lietuviai sekmingai vykdo ir tuo pačiu metu sudaro nemaža rūpesčių didžiarusiškoms užmačioms Lietuvos žemėje.

Po kalbamo, Vilniuje įvykusio susirinkimo, greičiausia patirsime naujus bandymus sutrukdyti Lietuvai naudingą, o didžiarusiškiems šovininistams kenksmingą darbą.

-o-

Vilniuje santykiams su užsienio lietuviais palaikyti susirinkime, žinoma, skambėjo oficialūs kalbos, kurios padiktuotos iš Maskvos. Bet mes retkarčiais nugirstame asmenų iš Lietuvos atvykusių privačios pasisakymuos, kad užsienio lietuvių visuomeninis ir kultūrinis darbas visiems Lietuvos patriotams neišpasakytai yra naudingas, kad jie girdėdami apie užsienio lietuvių pozityvius patriotinius žygius, patys įgauna daugiau drąsos ir didesniu pasiryžimu priešinas Lietuvos teritorijos nutautinimo pastangoms, kokios nuolatot juntamos svetimų valdomajam krašte.

Tad minėtas susirinkimas Vilniuje neparodo tikrųjų lietuvių nuotaikų ir neišryškina didžiojo visų lietuvių troškimo artimai santykiuoti ir palaikyti pastovius tautinius, kultūrinis ir broliškus ryšius.

ŠIMTAS DISERTACIJU

Kauno Politechnikos institute pernai apgynė disertacijas šimtas mokslininkų. Pusė jų - instituto darbuotojai.

Šešias mokslų daktarų ir 17 kandidatų disertaci-

BRAŽINSKŲ BYLA TURKIJOS TEISME

Ryšium su vasario 13 d. įvykusi Prano ir Algio Brazinskių bylos svarstymu turkų žinių agentūra "Anadolu'davė spaudai komunikatą, kurio budingesnes ištraukas paduodame:

Antras Aukštasis Kriminalinių bylų teismas šlandien svarstė lietuvių tėvo ir sūnaus Brazinskių bylą, kurioje jie kaltinami ginkluota jėga nukreipę į Turkiją iš Batumo į Suhumi skridusį keleivinį lėktuvą ir susišaudymo metu užmušę palydovą ir sužeidę su įgulos narius. Kaltinamųjų advokatai Arif Čavdar ir Alyas Gurbuzer aiškino, kad Sovietų Sąjunga deda didžiausias pastangas siekdama kaltinamųjų ekstradicijos, o tam nepavykus, ėmėsi taip vadinamos "bylos atidėliojimo" taktikos. To akivaizdoje jų klientai esą turėtų būt paleisti už piniginių laidą.

"Prisilaikant tarptautiniai pripažinto teisės principo "Lex Loci" Juozo Ramanausko duotas pareiškimas patvirtiną faktą, kad mūsų klientas Pranas Brazinskas, s. Stasio, gimė ir užaugo tam pačiam kaime ir kad abudu kovoje prieš sovietų okupacines jėgas veikdami pagrindžio organizacijose ko pasėkoje jo giminės kartu su Brazinsku buvo deportuoti į Sibirą."

TIE, KURIE REIKALAUJA LAISVĖS SOVIETŲ SĄJUNGOJE UŽDAROMI BEPROTNAMIUOSE

Advokatai toliau aiškino: "Tie, kurie kalba apie laisvę arba kovoja už laisvę, Sovietų Sąjungoje uždaromi į kalėjimus arba beprotnamius priklausomai nuo užimamos pozicijos. Kaip paaikšės iš pridedamo dokumento, pasauliniai garsus matematikas Leonid Plyusch uždarytas į beprotnamį."

Advokatai prašo klientus paleisti, arba paleisti už piniginių laidą priimant dėmesin Sovietų Sąjungos organų veiksmus prieš

jų dėstytojai apgynė Maskvoje, Leningrade, Minske, Rygoje. Institutas pernai iš viso praturtėjo 62 mokslų kandidatais ir 8 daktarais.

Aukščiausią Turkijos Suverenitetą."

Tėvas Brazinskas, teismui įteikė prašymą kartu su jo advokato įteiktais notarizuotais pareiškimais, stengias įrodyti, kad jis dalyvavo laisvės kovotojų pagrindžio organizacijose Rusijoje ir kad būdamas įspėtas, kas jis yra išaiškintas, bandė pasiekti laisvę ką jo kovos draugai yra padarę anksčiau ir to siekdamas nukreipė lėktuvą į Turkiją.

SUSIDŪRIMAS LĒKTUVE

Kai tėvas ir sūnus pradėjo vykdyti savo planą ir ėjo į pilotų kabiną, vienas asmuo (pagal rusų tvirtinimus tai buvęs keleivis, bet pagal advokatų ir pačių kaltinamųjų tvirtinimus tai buvęs policininkas) bandė panaudoti savo revolverį. Laike susišaudymo du įgulos nariai buvo sunkiai sužeisti, o lėktuvo palydovė mirė Trebzono valstybinėje ligoninėje, į kur ji buvo nuvežta.

AR INCIDENTAS ĮVYKO SOVIETŲ SĄJUNGOS AR TURKIJOS TERITORIJOS ERDVĖJE?

Pats svarbiausias šios bylos klausimas yra: ar lėktuvo pagrobimas ginklų pagalba ir to pasekmės, kaip palydovės mirtis ir dviejų įgulos narių sužėdimas, įvyko Turkijos ar Rusijos teritorijos erdvėje? Kaltinamieji ir jų advokatai tvirtina, kad tai įvyko Turkijos teritorinėje erdvėje, bet rusų pusė tvirtina, kad tai įvyko Rusijos teritorijos erdvėje.

KĄ SAKO DAKTARAI?

Mirusiąją palydovę apžiūrėję daktarai po to kai ji buvo atvžeta į Trebzono valstybinę ligoninę nustatė, kad kulkos sužėidė arteriją ir plaučius, tiek, kad po to ji negalėjo išlikti gyva ilgiau negu tris minutes. Pagal tokį daktarų raportą išėitų, kad susidūrimas ir iš to sekusi palydovės mirtis įvyko Turkijos teritorijos erdvėje.

TEISMO EIGA

Ši byla, kuri susilaukė pasaulinio dėmesio, pradžioje buvo Trebzono Viešojo Prokuroro rankose, kuris Brazinską ir sūnų atidavė Trebzono Pirmos Instancijos Kriminalinių Bylų Teismui. Šis teismas nusprendė, kad lietuviai tėvas ir sūnus buvo politiniai nusikaltėliai, nes nusikalto vykdydami politinį uždavinį.

Poto kai tėvas ir sūnus Brazinska buvo pripažinti politiniais nusikaltėliais tuometinis Teisingumo Ministeris raštu įsakė Aukščiausiam Viešajam Prokurorui siekti teismo sprendimo pakeitimo.

Aukščiausio Apeliacinio Teismo Pirmos Instancijos Kriminalinių Bylų Rūmai apžvelgė Aukščiausio Prokuroro reikalavimo raštą ir du teisėjai buvo tos nuomonės, kad Vyriausybė negalėjo duoti parėdymo raštu tos rūšies byloje ir vienas iš kitų trijų teismo narių pritarė pirmųjų nuomonei ir patvirtino pirmosios instancijos nutarimą priimdamas pa-

Nukelta į 4 psl.

Nepriklausoma Lietuva

*Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!*

LEIDĖJAS - NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖ

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle 690, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje - \$7.50, visur kitur - \$8.00. Rėmėjo prenumerata - \$12.00. Adreso pakeitimas 25 ¢. Atskiras numeris 25 ¢. Administratorius F. P. Paukštaitis. Adresas: 7722 GEORGE STREET, LA SALLE 690, QUEBEC.

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos nuomonei. Rankraščiai trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra. Rankraščiai grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija ir leidykla neatsako.

REDAKTORIUS J. PETRĖNAS

Lietuvos nepriklausomybės šventės proga New Yorke Liet. gen. konsulo ir Liet. Laisvės komiteto surengtame priėmime atsilankė Vokietijos konsulas. Iš kairės dr. E. Rauch su žmona, A. Simutis su žmona.

Hamiltono Nepriklausomybės šventės minėjimo programos dalyviai. Iš kairės KLB Hamiltono Apyl. pirm. L. Skripkutė, sol. V. Verikaitis iš Toronto, sol. G. Čapkauskienė iš Montrealio ir akompanistė D. Viskontienė iš Toronto.

Nuostabi Lietuvos sportininkė Nijolė Sabaitė, Muncheno Olimpiadoje pasižymėjusi sutuoktinių metu su Modestu Paulausku.

Sol. Irena Stankunaitė dainavo Lietuvos nepriklausomybės minėjime Laisvės salėje Lindene.

● DZUKŲ kilmės žmonės, dabar gyvenantieji Chicagoje ateinančio gegužės mėn. 26 ir 27 dienomis sumanė surengti specialias "Dzūkų Dienas". Ką nuostabaus dzukai rengiasi parodyti, tuo tarpu dar neskelbiama.

Danutė Riminiūtė atlieka lietuviškus kūrinius kanklėmis lietuvių televizijoje Chicagoje. Foto: M. Nagis.

● "AUKURAS" Hamiltono teatro ansamblis yra kviečiamas į New Yorką. Planuojama, kad "Aukuras" New Yorke suvaidintų du spektaklius. Šio meninio vieneto vadovė yra Daugvilytė.

● CHICAGOJE vasario 25 d. įvyko popietė su poete Ada Karvelyte-Dubauskiene, jos knygos "Nė tie varpai" išleidimo proga.

● NIJOLĖ JANKUTĖ parengė spaudai savo knygą "Kellionė į septintą stotį" Ištraukos iš tos knygos buvo skaitomos per Chicago lietuvių radio "Pelkių Žiburėlio" programoje.

● LITUANICA gatvė atidaroma Rivadavia mieste, Argentinoje. Gatvės užrašai kaštavo 35,000 pezu. Šias sąskaitas apmokėjo vietos Lietuvių Taryba.

Dalis tautinių šokių grupės "ŽILVITIS", vad. V. Stankienės.

Chicago Anglijos Lietuvių Klubo valdyba. Sėdi iš kairės: S. Vilutis, B. Kuras, S. Šidlauskienė, S. Juozapavičius, L. Venckus. Stovi iš kairės: J. Šlajus, J. Šidlauskas, A. Lakas, J. Jokubka, V. Paliulionis ir Al. Dauginas.

Berne, Šveicarijoje, leidžiamas Šveicarų Rytų Instituto leidinys "Zeitbild" paskelbė iš Mordvinijos darbo stovyklos atsiųstą Tarptautiniam Raudonajam Kryžiui laišką, datuotą 1971 m. gruodžio mėn. Laiško autoriai informavo šią instituciją apie žiaurias sąlygas, kurios laikomi kaliniai. Laišką pasirašė trys lietuviai:

Simas Kudirka, telegrafininkas, gimęs 1930 m., nuteistas 10 metų pagal sovietinio baudžiamojo kodekso 62-ąjį str., laiško rašymo metu jau išbuvęs vienerius metus.

Jonas Žilinskas, gim. 1943 m., studentas, nuteistas 5 metams pagal 68 ir 70 &&, stovykloje jau 11/2 metų.

A. A. Jastrauskas, darbininkas, nuteistas 12 metų pagal 16 ir 62 &&, stovykloje jau 10 metų. Jo amžius nenurodytas.

TARP BUDISTŲ

Ciuricho dienraštis "Neue Zürcher Zeitung" paskelbė pranešimą apie teismo procesą sovietų Baškirijoje. Patirta, kad teismas vykęs jau 1972 m. gruodžio 20-24 d. Kaltinamųjų suole buvusi grupė budistų, jų tarpe baškiras prof. B. Dandaron. Laikraštis mini taip pat vieną kaltinamąjį iš Vilniaus. Jo pavardė rašoma "D. Butkas". Greičiausiai, tikroji pavardė yra Butkus. Kaip šis lietuvis įvertas į budistų tarpą, kaltintų dėl religijos dėstymo ir propagavimo, nežinia. Laikraštis rašo, kad baškiras prof. Dandaron buvęs nuteistas 5 metais priverstinų darbų stovykloje, tuo tarpu kiti kaltinamieji buvę "pagal įsakymą iš viršaus" išteisinti.

BALTIEČIŲ

KONFERENCIJA

"Baltų Draugija Vokietijoje" rengia š. m. kovo 23-25 d. Luneburge, šiaurės Vokietijoje, vokiečių Rytų Akademijos patalpose, konferenciją aktualiais Baltijos kraštų klausimais. Kaip temos parinktos trys problemos: 1. baltų jaunimas emigracijoje ir tėvynėje. 2. Europos "saugumo" konferencija ir 3. 50 metų Sovietų Sąjungai - sovietinis federalizmas.

Iš lietuvių pusės refe-

ratus laikys dr. K. Čeginskas iš Uppsalos, Švedijos, ir dr. J. Norkaitis iš Stutgarto. Apie Europos "saugumo" konferenciją kalbės dr. Bruno Kalniš iš Stockholmo. Jo paskaita numatyta kovo 24 d. Tos dienos konferencijos posėdžiams pirmininkaus dr. A. Gerutis iš Berno.

Pageidautina, kad ne tik Vakarų Vokietijoje įsikūrę lietuviai, bet ir kituose Europos kraštuose gyvenę tautiečiai gausiai dalyvautų šioje konferencijoje, kurioje bus pasisakyta svarbiais Baltijos klausimais. Taip pat laukiama, kad lietuviai išrašys Baltų Draugijos nariais. Lietuvių sekcija, palyginus su latvių ir estų sekcijomis, turi mažiausiai narių.

BALTŲ INSTITUTAS STOCKHOLME

Baltų Institutas Stockholme rengia š. m. birželio 8-11 d. antrąją baltų mokslinę konferenciją. Ligšiol užsirašė daugiau kaip 50 referentų iš lingvistikos, literatūros, istorijos, sociologijos ir politikos.

Iš lietuvių paskaitas laikys šie referentai: prof. A. C. Matulis (Wisconsinso universitetas) apie Aleksandrą Solženiciną ir baltų tautas. Dr. J. K. Reklaitytė (Illinois universitetas) kun. Rapolas Krasauskas (Roma): prof. R. J. Misiūnas (Williams College): prof. T. Remeikis (St. Joseph College) apie Baltijos valstybes tarp didžiųjų valstybių, - neutralumo politikos 1938-39 m. genezė: Dr. K. Čeginskas (Baltų Institutas Stockholme) apie Lietuvos gyventojų ir teritorijos kaitaliojimąsi 1939-40 m. Dr. A. Gerutis iš Berno apie kai kuriuos sovietinio federalizmo aspektus: prof. V. S. Vardys (Oklahoma universitetas) apie Baltijos respublikų valdmenį sovietų visuomenėje.

SOCIALISTINĖ IR DAUGIA TAUTINĖ SAŲOKA SOVIETUOSE

Sao Paulo dienraščio "O Estado de Sao Paulo" 1973.1.7 laidos vedamojo "Kada propagandos per daug", santrauka:

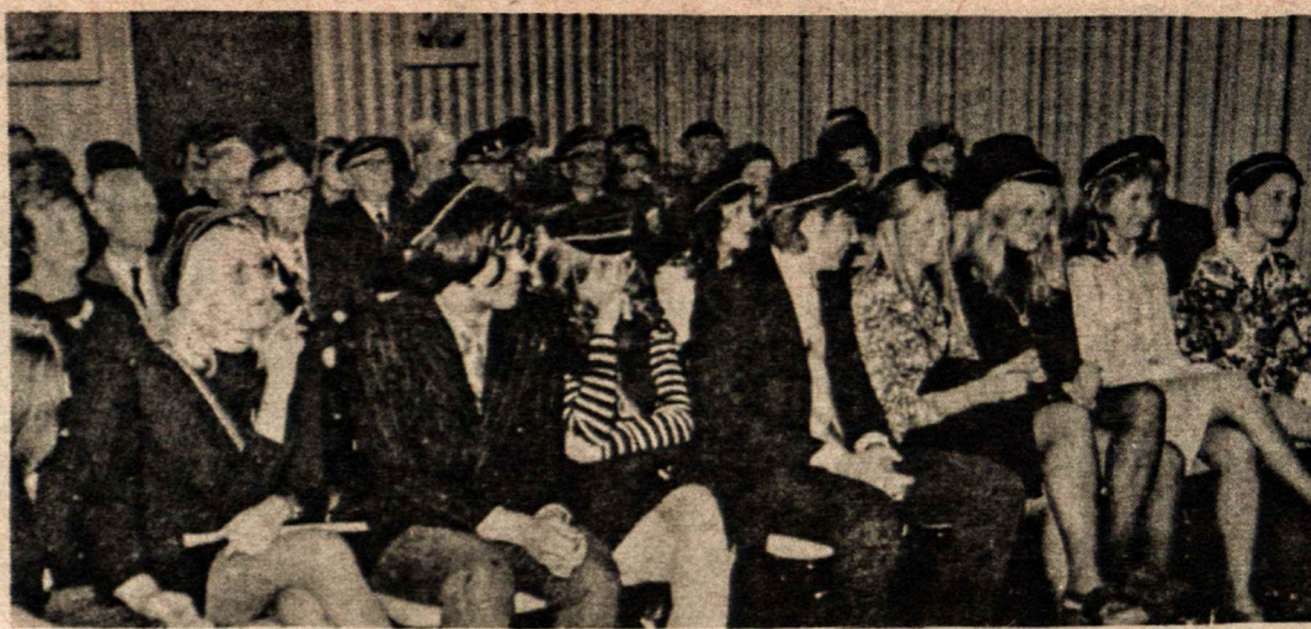
Sovietų nusistatymas varyti propagandą duoda

mums pulkios progos dar kartą apžvelgti Brežnevo š. m. gruodžio 21 d. pranešimą apie valstybės - "socialistinės ir daugiatautinės" - sąvokos apibūdinimą. Savo kalboje Brežnevas taip pasakė: "Suvedami per paskutinius 50 metų atliktų didvyriškų darbų balansą, turime tvirtą pagrindą teigti, kad tautų problema, paveldėta Sovietų Sąjungos iš ankstyvesnių laikų, buvo pilnai, neatšaukiamai ir galutinai išspręsta".

Atsakydamas į tai, laikraštis primena pereinamųjų metų gegužės mėnesį, kada tūkstančiai jaunimo išėjo į Kauno gatves, protestuodami prieš 61-ąjį jėga Lietuvos inkorporaciją į Sovietų Sąjungą. Demonstrantai Kauno gatvėse šaukė "Laisvė, laisvė, laisvė Lietuvai ir jaunimui". Tai įvykę po to, kai Romas Kalanta susidėgino prieš savo draugų akis, draugų, susirinkusių dėl patriotinių jausmų. Demonstrantams numalšinti buvę iššaukti net kariuomenės daliniai.

Sustiprinti savo pažiūras į faktinę tautų problemą padėti Sov. Sąjungoje, laikraštis primena daugiakartes lietuvių, latvių, estų, karačevų, kalmukų, ingušų, čečėnų ir kt. masines deportacijas. Primena ir Ukrainos intelektualų persekiojimus.

● **VAKARŲ VOKIETIJOJE** išleistas išsamus dokumentų rinkinys "Diktier- te Option" (Padiktuotas pasirinkimas), apie Pabaltijo, ypač Estijos ir Latvijos, vokiečių perkėlimą į Vokietiją 1931-1941 m. Rinkinį redagavo Kielio universiteto profesorius Dietrich A. Loeber, išleido Karl Wacholtz Verlag, Neumunster. Profesorius Loeber yra nuoširdus lietuvių bičiulis, vaizdžiai

Korp! NEO-LITHUANIA nariai susirinkę paminėti 50 metų sukaktį. Nuotrauka A. Račkausko

aprašęs ištremtųjų pabaltiečių kančias ir ryžtą Sibiro prievartinių darbų stovyklose.

● **AKMENĖS** parapijos kun. Petras Lygnugaris 1971 m. gruodžio 9 d. Akmenės ligoninėje aplankė sunkiai sergantį ligonį. Tai pastebėjęs vyr. gydytojas nutraukė ligonio aprūpinimą, kunigą išbarė ir išvarė iš ligoninės. Gruodžio 28 d. kun. P. Lygnugaris buvo pašauktas į N. Akmenės raj. vykdomąjį komitetą ir, už ligonio lankymą ligoninėje, nubaustas 50 rub. bauda.

(E)

ILIUZIJŲ PASAULIS IR TIKROVĖ

● **BOGOTOJ** (Kolumbia) leidžiamas "El Sieglis" š. m. sausio 15 d. paskelbė ilgą straipsnį "Ką Rusai Šiandien Slepia". Nepasakodamas Pirmąjį pasaulinį karą pralaimėjusios Vokietijos kelią iki Trečiojo Reicho ir Molotovo-Ribbentropo pakto, apžvelgia tuometinę politinę padėtį ir Antrąjį pasaulinį karą, kurį Vokietija vėl pralaimi. Pamini Lietuvos, o taip pat Estijos, Latvijos, Suomijos ir kt. pavergtų tautų likimą ir kviečia laisvąjį pasaulį atsikratyti iliuzijų, kad sovietai suteiks laisvę savo pavergtoms tautoms, komunistai kiekvieną protesto pareiškimą užgniaužia žiauriausiomis priemonėmis. "Gyventi iliuzijų pasauly gražu, tačiau tik realybė teturi reikšmės."

KUR BLOGIAUSIA GYVENTI RAŠYTOJUI

Lapkričio 25 d. "Literatūroje ir Mene" buvo įdėtinai ir iškalbiai aprašyta rašytojo padėtis totalitarinėje valstybėje: Jį gali prakeikti, apšmeižti tautos akyse, užsiundyti ant jo visas visuomenės padugnes. Ir tai dar ne

viskas... Jam atima paskutinį duoną kasni, pasmerkia užmirščiai. Tik vieno jie negali padaryti rašytojui - užčiaupti jam burnos, uždrausti galvoti, išplėsti iš rankų plunksnos... Mano knygų nebe perspausdindavo, mano vardą uždraudė ne tik rašyti, bet ir minėti". Naujaugi redaktorius - partietis V. Radaitis išspausdino pasikalbėjimą su Solženicinu, Siniavskiu ar Amalriku? Ne, tai cituojamas vokiečių rašytojas Bernhardas Kelermanas, 1945 metais pasakojantis apie nacinę cenzūrą. Į Kelermano lūpas įdedami ir šie žodžiai, neabejotinai garsiai prajuktinę "Literatūros ir meno" skaitytojus: "Ne, jūs, rusai, niekada to nesuprasite, jūs net neišvaizduojate, ką gali padaryti galinga propagandos ministerija vienišam amatininkui-rašytojui".

BRAŽINSKŲ BYLA...

(atkelta iš 2 psl.)

grindu tai, kad kaltinamieji buvo politiniai nusikaltėliai. Tada Aukščiausio Prokuroro įstaiga kreipėsi su protestu į Aukščiausio Apeliacinio Teismo Generalinės Tarybos Kriminalinių Bylų Rūmus, kurie nusprendė, kad lietuvis tėvas ir jo sūnus yra eiliniai kriminalistai.

Teisingumo Ministerių reikalaujant viešiojo saugumo pagrindu ši byla buvo perkelta iš Trebzonos į Ankarą ir šiuo metu yra Antrajam Aukštojo Kriminalinių Bylų Teismo Ankaroje žinioje.

Gynėjų advokatų prašymas paleisti lėktuvo grobikus tėvą ir sūnų buvo teismo atmestas. Bylos svarstymas atidėtas kitai datai iki bus išverstas iš Rusijos atsiųstieji dokumentai.

Rep.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

U.S. Ambassador Cleo A. Noel Jr.

U.S. first secretary G. Curtis Moore

ARABŲ TERORISTAI NUŽUDĖ DU AMERIKOS DIPLOMATUS

Dvidešimts šešias valandas užtruko kova, tikslu išgelbėti Amerikos dviejų diplomatų gyvybę. Jie buvo paimti įka ita is vadinamų jų Palestinos partizanų, Khartoum, Sudane. Saudi Arabijoje ambasadoje pagaliau pasigirdo kelios kulkosvaizdžių salvės. Gatvėje kaž kas angliškai prasitarė: - Tai galas!

Vėliau buvo patirta, kad ambasadorius Cleo A. Noel ir ambasados pirmasis sekretorius G. Curtis Moore nužudyti. Tuo pa-

čiu metu žuvo ir Belgijos charge d'affaires Guy Eid.

Palestinos partizanai reikalauja paleisti Jordane suimtus jų draugus, o taip pat Amerikoje nuteistą už senatoriaus Roberto Kennedy nužudymą Sirhan Sirhaną. Prieš tai prezidentas Niksonas viešai pasakė, kad bus viskas daroma, kas galima, kad išlaisvinti įkaitais paimtus diplomatus, bet ne bus pasiduodama šantažui.

Nužudymas Amerikos diplomatų visame pasaulyje padarė nepaprastai slėgiantį įspudį.

NIKSONO POLITIKA KOMUNISTINĖJE KINIJOJE

Prezidento Niksono įgaliotinis Kissingeris su ministru pirmininku Chou - En - Lai, sekmingai tarėsi ir padarė tam tikrą progresą. Jie paėmė pagrindan savo pirmąsį susitarimą anksčiau pasiekti susipratimo principais klausimais, o po to svarstyti techninius ir mažesnius reikalus.

Amerika jau sutiko, kad Taiwano sala yra dalis Kinijos ir jos ateitis priklausys nuo pačių kinų susitarimo. Taip pat yra susiprasta, kad Vietnamo ateitis priklausys nuo šios šalies politinių veiksmų sanderio, po to kai amerikiečiai pasitrauks iš tos arenos. Trečias principinis klausimas dėl kurio pasiekta su komunistais vieningos nuomonės, kad visi ginčytini reikalai Azijoje turi būti sprendžiami taikiu būdu. Pagaliau dar susitarta, kas tie visi nutarimai neliečia jokio kito krašto, tame tarpe ir Sovietų Sąjungos.

Kada buvo pasiekta šiu susitarimų, tada buvo kal-

bama apie normalių santykių užmezgimą. Be to dar pabrėžiama, kad nebuvo jokio slapto susitarimo.

Pekinas duoda suprasti, kad pageidauja amerikiečių karo dalinių pasitraukimo iš Taiwano salos. Bet ir taip jau ten šiuo metu nebėra didelio skaičiaus Amerikos kariuomenės. Tie daliniai, kurie iki šio laiko Taiwaneje buvo, daugiau nieko neveikė, kaip tik padėdavo aprūpinti Amerikos kariuomenę, kovojusią Vietname.

Savo ruožtu Pekinas pareiškė, jog Washingtone jų legacija tol ne bus atidaryta, kol Kinijos ambasados pastatų Washingtone neapleis kinai-nacionalistai. Bet šiuo požiūriu Pekinas nėra griežtas ir jau atlieka pasirošimus diplomatiniais santykiams su Amerika užmegzti. Šioje srityje susidaro tokios nuotaikos, kad galima laukti pilnų diplomatinių ryšių tarp komunistinės Kinijos ir Amerikos. Gali būti, kad diplomatai turės

kal kuriuos aprėžimus savo kelionėse, kaip praktikuojama santykiuose su Sovietų Sąjunga, bet būsimoji Pekino vyriausybės atstovybė Washingtone turi turėti pilnas diplomatinės teises, nors ji pradžioje ir bus iš vardo-laikino pobūdžio.

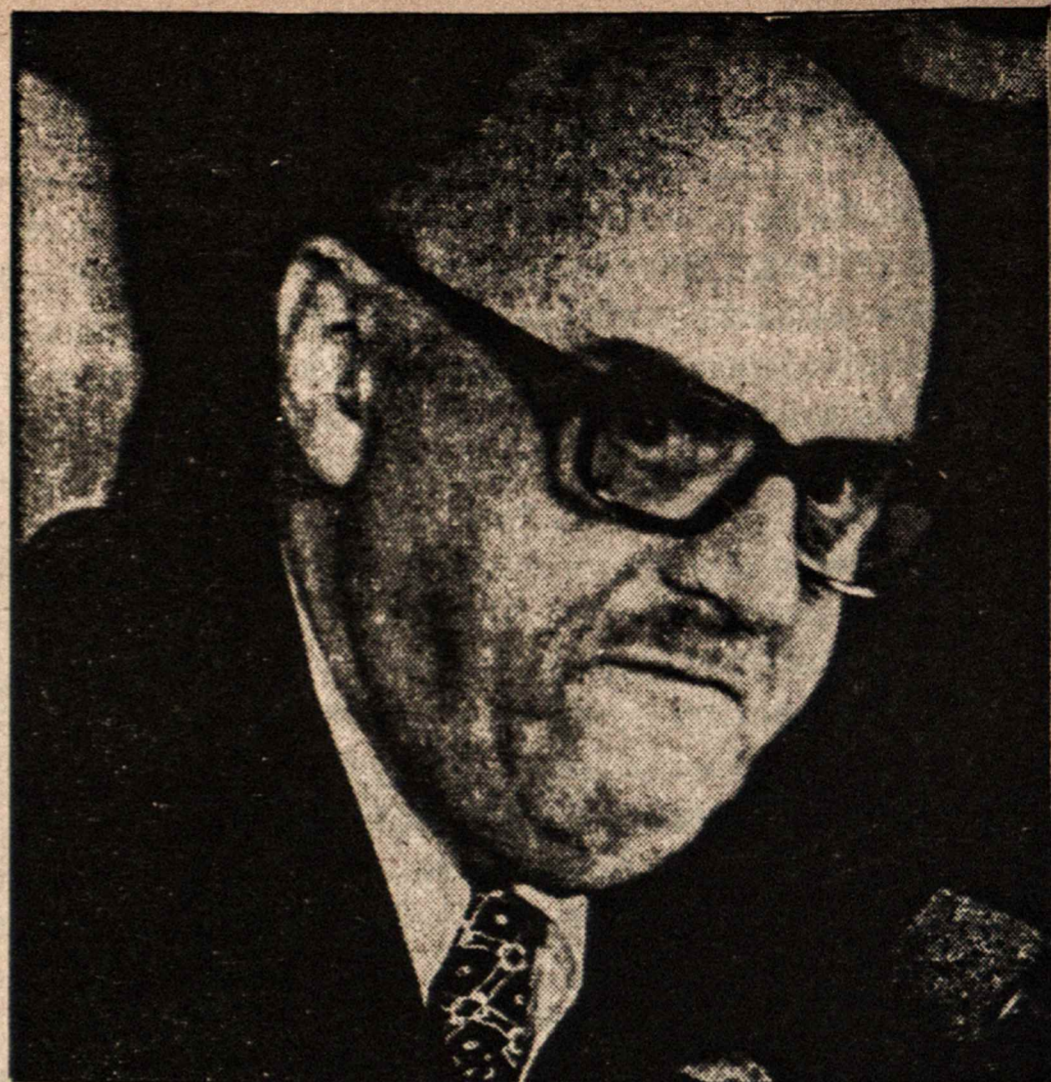
Toji aplinkybė, kad pats Mao Tze Tungas su Kissingeriu kalbėjosi porą valandų ir svarstė įvairius klausimus palankumo dvasioje, duodanti daug vilties.

Kaip matome vyksta posukis Kinijos - Amerikos santykiuose. Bet ir kitose užsienio politikos srityse prezidentas Niksonas žymiai pakeitė iki to laiko praktikuojamą politiką. Jis pasiryžęs veikti su Sovietų Sąjunga, ir Kinija ir Japonija, manydamas, jog galima bus išvengti ateityje kruvinių konfliktų. Tuo tarpu Pekinas mato mai remia šiuos Niksono sumanymus, nes tikisi sustiprinti savo tarptautinę padėtį, akivaizdoje juntamo iš Sovietų Sąjungos smarkaus spaudimo.

Šie metai, kaip sprendžiama, bus turtingi naujais diplomatiniais žygiais. Sovietų vadas Brežnevas šiemet laukiamas Washingtone, Japonijos imperatorius Hirochito irgi žada Amerikoje lankytis. Savo ruožtu laukiama aiškesnių santykių su Indija.

Šie visi reikalai bus svarstomi JAV kongrese ir prezidentas Niksonas turės kongresmanus iškinti, kad jo pasirinktas kelias dabar kaip tik yra pats tiksliausias. Niksono radikalus posukis užsienio politikoje domina visus ir nekantriai laukiama naujų vaisių.

● WINTHROP ROCKEFELLERIS, turėdamas tik kiek daugiau 60 metų mirė. Spėjama, kad mirties priežastis - vėžys. Jis pastaraisiais metais buvo Arkansaso gubernatorium. Jo brolis Nelson Rockefelleris yra ir šiandien New Yorko gubernatorium. Šis Rockefelleris lietuviams gerai atmintinas, nes savo laiku jis buvo vedęs lietuvaite Ievą Paulėkiūtė. Jo sūnus, dabar jau vedęs anglų kilmės mergaitę, gyvena Anglijoje. Pažymėtina, kad jis mažas kalbėjo lietuviškai.

Montrealio mayoras Jean Drapeau.

Quebeco provincijos administracija žada paremti Montrealį Olimpiados surengimo darbuose. Bet nenorima, kad susidarytų didelis deficitas, kurio suma privizoriniais apskaičiavimais galėjo siekti 172 milijonų dolerių. Montrealio mayoras Drapeau kai kurių vyriausybės narių kaltinamas dėl planavimo perdidelių išlaidų. Quebeco provincijos vyriausybės galva Bourassa nurodo, kad Olimpiados metu pastatyti įrengimai ir pastatai pasiliks miesto nuosavybė ir jų vertė sudarys nemažiau 200 milijonų dolerių. Tai turint galvoje, esą, galima nekalbėti apie perdidelį deficitą.

● PRANCUZIJĄ sujaudino žinia, kad staiga buvo pagrobtas maršalo Petaino karstas. Maršalas Petainas Prancuzijoje buvo savo laiku nepaprastai populiarus. Jis pirmojo karo metu pasižymėjo, apgindamas Verduną. Bet antrojo karo metu jis nusprendė kolaboruoti su Hitleriu ir, Prancuzijai pralaimėjus karo lauke, palaikė santykius su naciais. Prancuzai jokių būdu nenorėjo atleisti buvusiam karžygiui šios klaidos. Jis buvo teisiamas ir pasmerktas. Jis mirė, 1951 metais, būdamas kalėjime.

Dešinieji sluoksniai jau ankstesniais laikais stengėsi perkelti Petaino palaikimą į garbingą vietą - karines kapines. Liudnas buvo maršalo likimas. Jam teko pasirašyti kapituliacijos aktą, o vėliau jis va-

dovavo naujai Vishy vyriausybei, kuri prieš daugelio prancuzų valią kolaboravo su vokiečiais.

Atsirado senojo maršalo gerbėjų, kurie tiesiog neįtikėtiniu būdu sugebėjo išgabenti 1,750 svarų sveriantį karstą ir paslėpti jį nežinomoje vietoje.

Prancuzai turi tokį priežodį, kad jeigu policija tikrai nori, tai visada nusikaltėlių suranda. Taip ir šiuo sykiu atsitiko.

Po keleto dienų policija įsibrovė į garažą Paryžiaus priemiestyje ir ten surado paslėptą maršalo Petaino karstą. Suimti šio nepaprasto nusikaltimo šeši vykdytojai, jų tarpe ir du parlamento nariai. Maršalo Petaino karstas kariniu lėktuvu atgal nugabentas į tą mažą salą, kurioje jis buvo palaidotas. Dabartinė Pompidou vyriausybė, kaip tik prieš rinkimus, pabijojo patenkinti maršalo Petaino gerbėjų reikalavimą ir palaidoti jį tautinėse karinės kapinėse prie Verduno.

● Sovietų Sąjunga užsienio srityse dabar pardavinėja, brangiuosius akmenis, platiną, auksą, nikelį ir sidabrą. Gautais pinigais sovietai apmoka sąskaitas už nupirktus javus JAV ir Kanadai.

● BRAZILIJOS spauda skelbia, kad dabartiniu metu 60 nuošimčių jaunuolių reikia laikyti tikrai alkoholikai. Didžioji dauguma nelaimingų įvykių keliuose atsitinka dėl neblaivių automobilių vairuotojų nusikaltimų.

J. KREGŽDĖ.

1863 M. SUKILIMO LEMIAMASIS MŪŠIS

Turtingą Biržų krašto istorija. Biržiai yra perpinti įvairiais, visą Lietuvą liečiančiais, svarbios reikšmės įvykiais. Nedaug kas ir iš vyresniosios kartos žino, kad 1863 metų sukilimo didieji mūšiai su Rusijos kariuomene vyko ne kurioje kitoje Lietuvos vietovėje, bet Biržų krašte.

SUKILIMO IŠSIVYSTYMAS

1863 m. sukilimas iškilo tuo laiku, kada gaivališkai ir nesulaikomai vystėsi valstiečių pasipriešinimas 1861 m. baudžiavinei reformai. Rusijos caras Aleksandras II 1861. II 19 (III. 3) manifestu paskelbė visoje Rusijos imperijoje baudžiavos panaikinimą ir pagrindinius principus valstiečių būviui sutvarkyti. Bendrieji nuostatai skelbė, jog visos Rusijos valstiečiai esą teisiškai laisvi, jiems sudaroma nauja administracija - savivalda ir kad ta žemė, kurią jie naudojo, lieka nuolatiniam naudojimui už nustatytas prievoles. Reforma turėjo būti pravesta per dvejus metus, o tų dvejų metų bėgyje valstiečiai privalėjo atlikinėti ir toliau dvarininkams visas buvusias baudžiavines prievoles. Įstatymai suteikė valstiečiams asmens laisvę, bet jie tapo laikiniais prievolinkais, negavo nuosavybės žemės ir jos išpirkimas buvo atidėtas.

Valstiečiai laukė visiškos laisvės, visų baudžiavos prievolių panaikinimo ir nemokamos skirtinės žemės. Paskelbtoji reforma nesuteikė jiems, kaip valstiečiai troško ir suprato, nei žadėtos laisvės, nei žemės. Viena iš svarbiausių valstiečių kovos priežasčių buvo žemė, kurią jie laikė nuo amžių savą. Sužinoję apie "laisvę", kuri jiems buvo paties caro paskelbta, nebenorėjo klausyti dvaro valdžios, norėjo tučtuojau nutraukti įkyrėjusius ryšius su dvarininkais. Vyriau-

sybės paskelbtą įstatymą valstiečiai savaip išsiaiškino, kaip baudžiavos panaikinimą nuo paskelbimo dienos ir nustojo eiti lažą, atlikti inventorines prievoles, vykdyti reformos nuostatų reikalavimus.

Valstiečių bruzdėjimai prasidėjo daugiausia tuose dvaruose, kur buvo didelės inventorinės prievolės, kur vyravo lažas, kur buvo sunki padėtis ir iki reformos ir kur jų tarpe pasireiškė vadai ir plito agitacija. Jie rinkdavosi miniomis, eidavo iš dvaro į dvarą, kviesdavo prisidėti kitus valstiečius ir palaikydavo tarp savęs ryšius. Valstiečių nepaklusnumui sudrausti, jų pasipriešinimui palaužti, dvarai ėmė šauktis rusų valdžios pagalbos, kuri paklusniai vykdė dvarininkų norus ir siuntinėjo karinius dalinius egzekucijoms vykdyti. Neklusnieji valstiečiai būdavo išplakami rykštėmis, areštuojami ir sodinami į kalėjimus, kai kurie net ištrėmiami į Rusijos gilumą. Neramiuose kaimuose būdavo apgyvendinami kareiviai, kuriuos gyventojai turėjo išlaikyti - maitinti. Vienok valstiečiai priešinosi netgi kareivių komandoms, vaduodami suimtuosius savo vadovus. Apsiginklavę lazdomis (pagaliais) valstiečiai slaptai rinkdavosi, pastatydavo keliuose sargybas, siųsdavo pasiuntinius į miestus ieškoti tikrosios teisybės. Baudžiaininkus malšinant buvo įvykdyta daug žiaurių egzekucijų.

Po manifesto paskelbimo prasidėjęs visoje Lietuvoje lokalinio pobūdžio valstiečių judėjimas, nukreiptas prieš vietinius dvarininkus ir administraciją, nebuvo leliamuoju veiksmu, skatinusi juos jungtis sukilimui. Valstiečių kova už žemę ir laisvę ir po 1863 m. sukilimo dar ilgą laiką tęsėsi. Prasidėjęs valstiečių judėjimas tik paspartino sukilimo išsukimą.

Lenkijoje, taip pat ir Lietuvoje, sukilimi-

nes nuotaikas išugdė policinis Rusijos režimas, emigrantų spaudos skelbiamoji krašto išsilaisvinimo idėja, besimokančios jaunomenės revoliucinis sąjūdis, rengiamos religinės-politinės manifestacijos. Lenkijoje vykęs lenkų tautinis išsivadavimo judėjimas, nukreiptas prieš carizmą, veikė ir Lietuvos visuomenę. Visuomenės sukurstymui prieš Rusiją, platesnų masių įkaitinimui, lietuviškų gubernijų miestuose nuo 1861 m. pavasario buvo pradėtos rengti didelės prolenkiškos manifestacijos, skirtos Horodles ir Liublino unijoms ir kitokiems ryšiams su Lenkija paminėti. Manifestacijos vyko šūkiu: už Lenkijos nepriklausomybę ir jos atkūrimą su 1772 m. Žečpospolitos sienomis. Manifestacijose daugiausia dalyvaudavo lenkiškoji Lietuvos bajorija, iš jos kilusi valdininkija, inteligentija, miestų visuomenė, radikalai nusiteikusi šlėkta, besimokantis jaunimas ir progresyvioji karininkija. Tūkstantinės manifestacijos gatvėse susidurdavo su policija ir kariuomene, kaip tai buvo 1861. VII. 31 Kaune ir 1861. VIII. II Vilniuje. Tokios religinės-politinės manifestacijos plačiai vyko 1861 m. ir Kauno gubernijoje: birželio 12 - Panevėžyje (Biržiai tuo laiku priklausė Panevėžio aps.), liepos 2 - Utenoje, Raguvoje, Zarasuose, rugpjūčio 20 - Raseiniuose, lapkričio 1 ir 30 - Telšiuose, gruodžio 18 - Šiauliuose.

Manifestacijų rengėjai ir jų šalininkai stengėsi valstiečių judėjimą palenkti į savo pusę. Kai kurie bajorai, dvarininkai stengėsi suartėti su liaudimi, rengdami valstiečiams puotas, prisitaikydami prie jų ir net persirengdami sėmėgomis. Tačiau valstiečiai į tas manifestacijas žiūrėjo abejingai. Valstiečiai su nekantrumu laukė 1863. II. 19 d., t. y., naujo caro manifesto paskelbimo, kad žemė nemokamai atiduodama valstiečiams ir daugiau nebebus privalomų prievolių. Bet valstiečių viltys sulaukti naujo caro manifesto neišsipildė ir jų bruzdėjimai pasidarė grėsmingi.

VILNIUJE 1919 METAIS

(Ištrauka iš J. Gliados romano "Sunkiausiu Keliu")

Gruodžio devynioliktosios rytas Molodečnos stoty buvo susnūdęs ir šerkšnuotas. Šalo.

Prie perono, lyg nuo šalčio sustingęs, stovėjo Maskvos - Kalugos traukinys. Žali, ilgų ir siaurų langų keleiviniai vagonai buvo sukabinėti kartu su rausvais prekiniais. Visi vagonai apšepę, nušiurę, aplamdytais buferiais, išlinkiuotomis sienomis. Revoliucijos sąmyšis baugiai švytėjo traukinio išvaizdoje. Nušapęs traukinys teikė šurpauš irimo paveikslą.

Keleiviniai vagonai visiškai tušti. Jie styrėjo sklidini šalčio. Tai buvo kaip ledaunės ant ratų. Apgargėję, šarmo piešinių padengti langų stiklai iš tolo baidė keleivius. Žmonės nebevažiavo keleiviniais. Tik prekiniai vagonai, kurie turėjo įtaisytas „buržuikas“, tiko žiemos meto kelionėms. „Buržuikos“ — tai geležinės krosnelės vagono vidury. Keleivių išradingumui liko sugebėjimas rasti kuro. Tuose vagonuose rūgščiai smelkė anglių degėsiai. Akmens anglis rūko, lubos nuo dūmų tirštai suodinos, oras parūkavęs. Tie patys suodžiai dengė suolus ir žmonių veidus.

Mykolas ir Doma Sleževičiai pradėjo savo kelionę iš Kalugos. Ten jie apsirūpino būtiniais dokumentais, įgalinančiais pervaziuoti vis dar nenustatytą, bet jau atskirų valstybių kontroliuojamą griūvančios imperi-

jos sieną, kuri buvo kažkur tarp Molodečnos ir Vilniaus. Nuolat vyko dokumentų tikrinimai.

Įsiprašę į prekinį vagoną, kur spragsėjo ir terškėjo geležinė krosnelė, Sleževičiai buvo beveik laimingi. Kelio pabaiga priartėjo. Nuo Molodečnos iki Vilniaus beliko 116 kilometrų.

Nuostabus tas grįžimas namo! Rusijoje praleisti metai, kuriuos, tartum milžiniškos teritorijos plotus, Sleževičiai perėjo per kančias ir vargus, ėmė atrodyti kaip vos tik nutrūkęs sapnas ar nereali pasaka ir su mielais prisiminti įvykiais, ir su šurpiomis pabaisomis. Keleri karo metai, per kuriuos Mykolui teko aplankyti dešimčių dešimtis neaprepiamos Rusijos vietovių, sutikti tūkstančių tūkstančius lietuvių pabėgėlių, akis akin susidurti su begalinio vargo ir aistros nostalgijos gyva patirtimi — visa tai dabar liko už jų nugaros. Visi visi, pagavę progą, skubėjo namo. Prekiniam, suodiname vagone, kur suolai išsidėstė aplink rūkstančią ir gyvybės glamonę teikiančią krosnelę, Sleževičiai judėjo Lietuvos link. Petrapilio lietuvių seimas, bolševikinis Voronežo kalėjimas, gyvoji ir judrioji pabėgėliškoji epopėja šalančioje, griūvančioje, begalinių plotų, didžiulių vargų, neaprepiamų utopinių siekių imperijoje, — visa tai, dar toli gražu nepilnai suvokiama, kito, nyko ir rimo dvasioje.

Dienos vyksme to kitimo dar nebuvo kaip suvokti. Viskas tebebuvo gyvenamoji kasdienybė. Bet kiekvienas vagono rato sūkis į vakarus tartum skelbė: kas išgyventa, tai jau tampa prisiminimu. Įgusta šurpi būtis dar atkakliai tebesupo, nes kelionė nebuvo baigta.

Kas kad šios kelios dienos tokios varganos, bet jos greit pasibaigs, — juk Sleževičiai grįžta Nepriklausomai.

Kad Lietuvos valstiečiai, ypač Kauno gubernijos, gausiau dalyvavo 1863 m. sukilime, pagrindinę reikšmę turėjo katalikybė. Katalikų kunigai valdė lietuvių liaudies masių sielą. Valstiečiai didžiumoje buvo bemoksliai ir beraščiai, dievobaimingumu persunkti, sufanatizuoti ir didelėje kunigų įtakoje. Katalikų kunigija, gausiai sukilime dalyvaudama, įtraukė ir lietuvius valstiečius kovoti ne vien už katalikybę, bet ir už lietuvių tautai svetimą reikalą, — už lenkiškumą ir Lenkiją. Lietuvoje sukilimo siela buvo Romos katalikų dvasininkija.

Iškilusių neramumų greitesniam palaužimui rusų vyriausybė 1862 m. spalio 23 d. įsaku paskelbė jaunuomenės, ypač miestų, ėmimą ir rekrutus. Jaunimo ėmimas ir rusų kariuomenę davė priešingus rezultatus ir sudarė postūmį pradėti sukilimą. Pasipriešinimas rekrutų ėmimui pasidarė visuotinas. Jauni vyrai pradėjo slapstytis miškuose ir priešintis vyriausybei su ginklu rankose. Taipgi pradėjo puldinėti dvarus, vyriausybės įstaigas, atėminėti iš policijos paimtus rekrutus. Atimtieji rekrutai papildė ginkluotą grupes, jų skaičius kasdien didėjo ir jie sudarė pirmuosius sukilėlių būrelius. Dvarų ir karinių dalinių užimtų pastatų padeginėjimai, dvarų užpuolimai ypač padažnėjo 1863 m. sausio-vasario mėnesiais. Šie reiškiniai iššaukė perankstyvą, nespėjus tinkamai parengti ir geriau suorganizuoti, sukilimo paskelbimą.

Neramumams plečiantis Vilniaus apygardos generalgubernatorius V. Nazimovas pašaukė į Lietuvą didelį kiekį rusų kariuomenės. Lietuvoje karo stovis buvo įvestas 1861 m. rugpiūčio 9 d., o karinis-policinis režimas — 1863 m. sausio 16 d.

1861 m. prasidėjęs prieš rusus sąjūdis buvo gaivališko pobūdžio. Pogrindyje Lietuvos Veiklos Komitetas sukilimui rengti buvo sudarytas Vilniuje tik 1862 m. vasarą iš radikaliosios srovės, taip vad. "raudonųjų" vei-

Kostas KALINAUSKAS
Lietuvos sukilimo komiteto vadovas
1836 - 1864

kėjų. Jam vadovavo radikalusis bajoras, liaudies tribūnas, Kostas Kalinauskas (Kalinowski) baigęs juridinius mokslus Petrapilyje ir rašęs gudų kalba atsišaukimus "Mužyskaja Pravda". Kalinauskas kovojo už Lietuvos savarankiškumą, nenorėjo pripažinti Varšuvai vyresniškumo ir Lietuvos sukilimui rengti komiteto pavaldumo Varšuvai. Prasi-dėjus sukilimui Lenkijoje, tuo pačiu laiku turėjo prasidėti sukilimas ir Lietuvoje, Baltgudijoje ir Ukrainoje.

1863 m. sukilimui Lenkijoje vadovavo Varšuvos Centrinis Komitetas, suorganizuotas irgi radikalios, t. y., "raudonųjų" srovės veikėjų. Vėliau šis komitetas, patekęs konservatyviųjų, t. y., "baltųjų" srovės įtakoje, persiorganizavo į Lenkijos Laikinąją Tautinę Vyriausybę. Varšuvos Centrinis Tautinis Komitetas sukilimą Lenkijoje paskelbė

1863. I. 22 (II. 3) manifestu. Manifestas reikalavo atstatyti Lenkiją su 1772 m. sienomis, t. y., reikalauta prijungti prie Lenkijos Lietuvą, Baltgudiją ir dalį Ukrainos žemių. Šio

komiteto buvo priimti su dekretai skirti Lietuvos sukilimui. Dekretai lietuvių kalba: "Nuog tikras Lenkų aukszcziausi wiwersnibes wisas karalistes musu" — buvo išplatinti Lietuvoje. Dekretai skelbė, jog visi piliečiai bus lygūs prieš įstatymus, valstiečiai atleidžiami nuo visų prievolių dvarininkams, jie bus laikomi dirbamų žemių savininkais, sukilime dalyvavusieji bežemiai gaus mažiausia tris margus žemės ir nuo tos dienos niekas neturės klausyti rusų valdžios. Dekretai su šūkiu "Už Wiera ir Tewine" šaukė išvaduoti Lenkiją ir numesti rusų jungą.

Lietuvoje "raudonųjų" komitetas sukilimą paskelbė 1863. II. 1 (13). Lietuvos bajorai, įvykių užklupti, sudarė konservatorių srovės, t. y., "baltųjų" komitetą, kuris pripažino Lenkijos Laikinąją Tautos vyriausybę vyriausiuoju organu sukilimui vadovauti. Kalinauskas nors ir protestavo, vienok buvo priverstas paklusti Varšuvos įsakymui ir "raudonųjų" komitetas turėjo likviduotis. Lietuvos pogrindžio valdžią "baltieji" perėmė 1863 m. kovo 10-11 d. "Baltųjų" sudarytai bajoriškai Lietuvos provincijos valdančiai Vadybai vadovavo Kauno dvarininkas Jokūbas Geistaras (Gieysztor), aktyviausias konservatyviųjų srovės lyderis Lietuvoje. Lietuvos skyriuje vyravo unijinės nuotaikos ir jis buvo pavaldus Varšuvai.

Gubernijoms ir apskritims civiliniai komisarai, kariniai vadai, sukilėlių būrių vadai, daugiausia buvo bajorai. 1863 m. sausio-vasario mėn. sukilimas Lietuvoje nesulaikomai plėtėsi, apimdamas vis naujas vietas. Sukilėlių būrių skaičius greit augo.

mon Lietuvon! Dabar tampa nuostabu ir nelengva besuvokti, kad Nepriklaussomybė buvo aistrų ir ginčų objektu Petrapilio seime. Tada savo partijos akivaizdoje Sleževičius paskelbė savas tezes, nesuderintas su jos tezėmis. Jis pasisakė už bekompromisinį Nepriklaussomybės reikalavimą. Kaip neklusnų narį — partija pašalino iš savo eilių. O dabar? Visi mato, kad jo griežtas pasiūlymas: Nepriklausoma Lietuva, be žvilgčiojimų ir griūvančios imperijos likimą, buvo pramatus sutapimas su amžinu tautos siekiu.

Mykolui buvo knietinčiai smalsu tuoj, tuoj — ryt patirti, kaip savo valstybės koncepcija įtvirtinta Lietuvoje? Jis aistringai gaidė pažinti, kaip demokratinio prado idėja, kur nėra antžmonių ir herojų, atsiskleidė savos valstybės tikrovėje?

Per visą naktį traukinys buvo sankabų draskomas. Darėsi pojūtis, kad sąstatas subyrės ant skambių, sustingusių bėgių ir vagonai pasileis riedėti į šalis. Tačiau prailgusios nakties tėkmė išseko. Tik nuovargio slogutis gumšojo smegenyse. Greta žmogaus vis dar stovėjo milžiniškoji Rusija, apimta klaidios robespierinės isterijos. Savos, lietuviškos valstybės idėja reikėjo aistringai tikėti, nes tas tikėjimas buvo palaima chaose ir atrama nerime. Kaip gi nuostabu: Rusija žengia į chaosą, o mikroskopinė Lietuva prakilniai grįžta į teisėtą ir didingą atgimimą!

Su tokia nuotaika Molodečnos rytas nebeatrodė beviltiškai žvarbus. Gal būt, ta dar tolimesnė Baltija jau lietė ir šias nuo amžių senas lietuviškas sritis savo palaiminga dvelkme? Skverbėsi mintis, kad, ištrūkęs iš gailiai nualintos stoties perono, astma sergantis garvežys išsiverš iš speigų, šerkšnų ir kruvinų idėjų kraš-

to ir, tuoj-tuoj, tik už šimto ir šešiolikos kilometrų sustos didžiulėje Vilniaus stotyje.

Kažkur ūbavo manevruoją garvežiai, ir retkarčiais buvo girdėti tarsi išsibarstantis vėsioje ūkanoje duslus ir užsikertęs kulkosvaidžio tratėjimas: vagonas buferiais susiduria su vagonu, glaudžiasi sąstatan ir vėl, nesugavęs sankabos, trankiai daužosi į kitus, jam atšiaurios buferius.

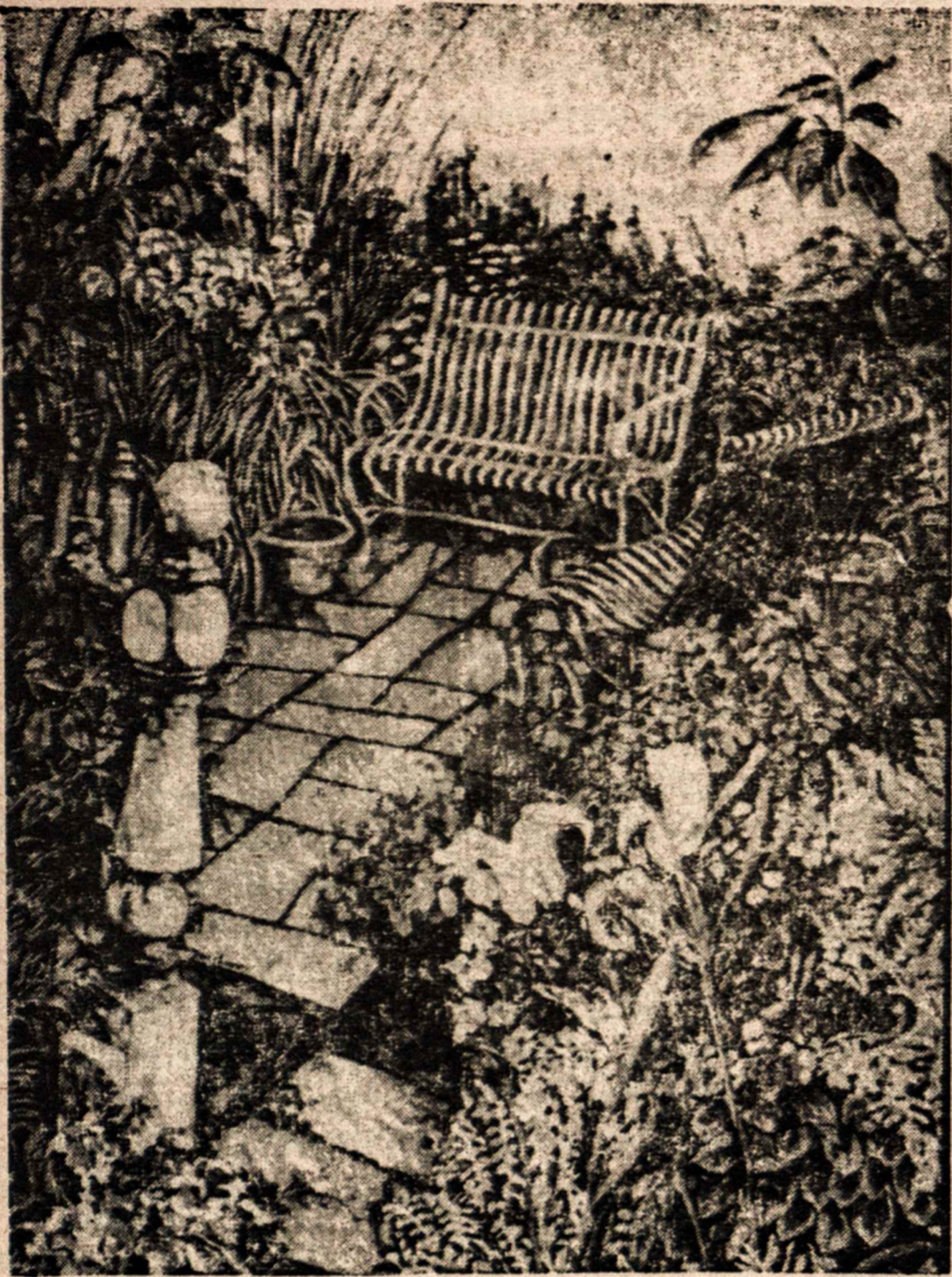
Sleževičius išėjo peronan. Čia maišėsi apstu žmonių. Jis savo rūbais ir kultūringa išvaizda gerokai skyrėsi nuo labai pilkos perono minios. Žieminis apsiaustas buvo elegantiško sukirpimo. Įgūdis nešioti gerą, brangų rūbą, būdas eiti, statyti kojas, atsukti veidą į užkalbintą vyrą, siūlantį parduoti į laikraštinių skutą įvyniotą gniužulėlį makorkės — visa tai rodė nedingstančią „pono“ žymę proletariato masėje. Tai buvo revoliucijos naikinamo „barino“ žymės, pono, kuriam sunaikinti sukilo vergų masės ir paskelbė maištą prieš plačių langų butus ir intelektualių veidų žmones...

Sleževičius nejuto to viso. Jeigu tai buvo vergų sukilimas, — sukilę vergai nebuvo jo tautiečiai. Jis dažnai būdavo atokus ir svetimas rusų visuomenės siekiams, interesams, jų būdai. Vergų sukilimas ir visuotinesne prasme nebuvo jo suvokiamas kaip teigiama istorinė slinktis. Priešingai: tai žingsnis atgal istorijos erdvėje. Prancūzuoše vergų sukilimas išrado giljotiną. Sleževičius buvo tikras, kad milžiniškoji Rusija neišvengs giljotininio laikotarpio.

Prie stoties pastato, lengvame šalto oro virpulyje siūbavo didelis, ilgas raudonos medžiagos gabalas. Šiame skute baltų dažų potėpiaus įrašytos raidės skelbė: „Visa valdžia sovietams“.

Bus daugi au.

* KULTŪRINIS PUSLAPIS *

Sis paveikslas parinktas garbės premijai

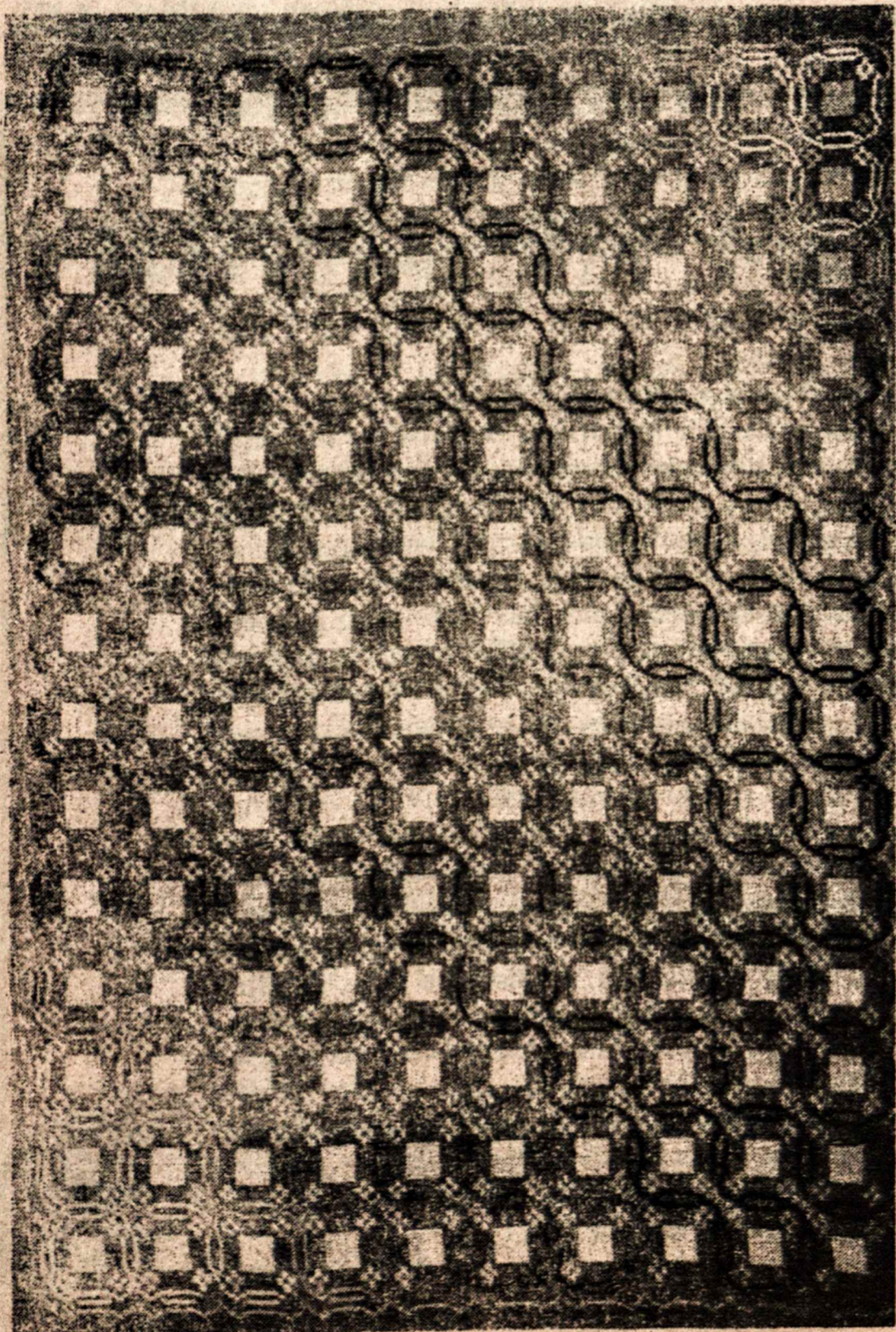
Aleksandra Navickaitė-Bodner

Popiečio poilsis (aliejus)

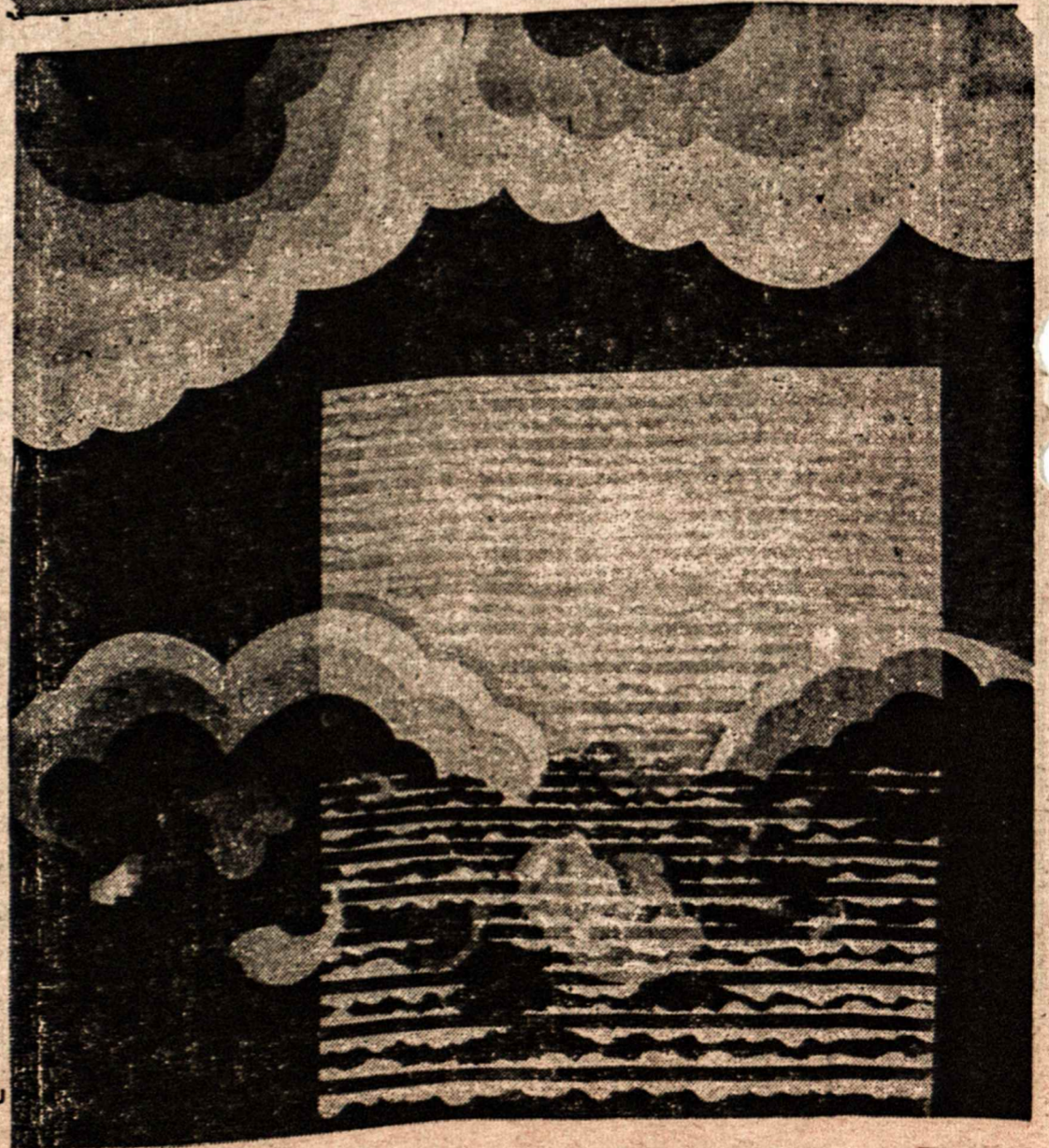
-o-

LIETUVIŲ DAILININKŲ JUNGTINĖ PARODA
CHICAGOJE JAUNIMO CENTRE

-o-

Zita Sodeikiene
- ASIMILIACIJA

Vytautas O. Virkau
- TAPYBA

Vanda Balukienė
8 psi.

Spalvų judesys lino audiny (akrilika)

• Kanados vyriausybės nusistatymas dalyvauti Vietnamo karo pailaubų stebėjime tik lygtinai. Užsienio reikalų ministeris Sharp Paryžiuje vykstančioje konferencijoje net išsitarė, kad kanadiečiai greičiausia Vietname nepasiliks ilgiau, kaip 60 dienų. Kai ne bus iš abiejų pusių matyt geros valios, pač jeigu prasidės kariniai veiksmai kanadiečiai pasišalins. Kanados dalyviai Vietnamo pailaubose šiuo sykiu nesurišti su kitų valstybių atstovais ir jų nusistatymai kanadiečiams neprivalomi. Greta Kanados juk stebėtojų tarpe be Lenkijos atstovų, kurie aiškiai prokomunistinio nusistatymo, dar yra ir Indija, kuri nė vieno karto nepasmerkė komunistų nusizengimą ir jų teisėtų veiksmų. Todėl Kanada pareikalavo, kad ji savo sprendimuos nebūtų priklausoma. Kanada pasiūlydama pagalbėti Vietnamui sugrįžti į taikų gyvenimą. Bet Kanada jokios atsakomybės tuo atveju, jeigu ten prasidės naujos karinio pobūdžio provokacijos.

• Ontario parlamente ir taip pat spaudoje pastarųjų metų padažnėjo kritika sveikatos apsaugos institucijų. Ypatinai visi nepatenkinti daktarų atlyginimo sistema, kokia dabar priimta Ontario provincijoje. Demokratų atstovas Lewis pareiškė, kad jo partija rengia dokumentuotą reportą apie šioje srityje vykstančius suvaliavimus. Dažnai padėti išnaudoja daktarai bet ir pacientai gauna progų gauti esamas taisykles. Prikurimoje susidaro milijonai dolerių, kurie aikštami be tikros prasmės. Ontario gydytojų asociacija pareiškė, kad kiekvienoje organizacijoje gali pasitaikyti neteisėtumų, bet tai dar nereiškia, kad galima kaltinti visą organizaciją.

• Dabartinė Kanados vyriausybė daug dėmesio skiria pensininkams ir vyresnio amžiaus asmenims. Aplamai tenka pabrėžti, jog pensininkų padėtis neabejotinai yra ge-

resnė, negu daugelyje Europos valstybių. Dabartiniu metu vyriausybė ir politinės partijos ir toliau stengiasi pagelbėti pensininkams. Šiais metais Kanadoje buvo padidintos pensijos ir tai supranta, nes pragyvenimas pabrango. Dabartiniu metu vėl kalbama apie pensijų padidinimą, tačiau dar neaišku kiek bus pakeltos pensijos. Numatoma dar naujenybė būtent pensinis amžius gali būti pakeltas, vietoje 65 metų, kaip dabar yra, bus galima gauti pensiją jau sulaukus 60 metų. Šis klausimas jau buvo paminėtas parlamente, bet sprendimo nepadaryta. Čia yra visų svarbiausia, surasti stambias lėšas, kurios įgalintų naujus šimtus tūkstančių piliečių aprūpinti pensijoms. O kelti mokesčius vyriausybė nenorėtų, nes tai labai nepopuliarus žingsnis visuomenėje. Tačiau noras suteikti daugiau darbo jaunės kartos asmenims, privers šioje srityje daryti naujus sprendimus.

• Kanados eksportas neišvengiamai atsiliepia ir į kainas vidaus rinkoje. Kviečiai, tai svarbiausia eksporto prekė. Bet dabar eina kalba jau apie mažesnes prekes. Paimkime medų. Japonija tiek daug medaus perka Kanadoje, kad jo atsargos sumažėjo. Po to neišvengiamai kainos pakilo. Panašioje padėtyje yra ir kiauliena. Pastaraisiais metais žymiai daugiau išgabenama kiaulienos užsienį, ne tik į didžio New Yorko rajoną, bet ir į Japoniją. Rezultatas buvo tas, kad pabrango ir kiauliena. Tarp kitko patys kanadiečiai pradėjo daugiau kiaulienos vartoti. Anksčiau Kanados vidaus rinkoje vienam žmogui pakakdavo kiaulienos 50 svarų į metus, tai dabar jau sunaudojama 65 svarai į metus. Padidėjusi paklausa, kaip matome, pakėlė kiaulienos kainas. Praeitais metais pabrango daržovės 16%, vaisiai-11%, kiaušiniai-20%.

• Kanada buvo pirmoji valstybė, kuri užmokėjo Jungtinėse Tautose nario

Kanadietė Karen Magnussen laimėjo pasaulio figurinio čiuožimo pirmenybes (kairėje). Ji bučiuoja antrą vietą gavusią Janet Lynn.

mokestį. Šiais metais Kanadai teko sumokėti \$5,700,000.

• Kanados federalinė vyriausybė turi 417,487 valdininkus, penkiaisi tūkstančiais mažiau, negu buvo pernai.

• Kanadiečiai tik per vieną praeitą gruodžio mėnesį nupirko 56,000 spalvotų televizijos aparatų. Vienos spalvos televizijos aparatai dabar Kanadoje jau nemėgiami.

• Kanadoje praeitais metais gauta įvairių mineralų daugiau 6 milijonų dolerių vertės ir 7% daugiau negu 1971 metais.

• Kanadoje perkamų automobilių vidutinė kaina 3,980 dolerių. Bet Kanadoje nemaža perkama užsienio firmų automobiliai, jų vidutinė kaina mažesnė 3,057 dol.

• Reikšminga statistika. Tarp 1961 ir 1967 metų, kiekvienais metais Kanadoje įvykdavo 222 nužudymai. Bet 1967 metais buvo panaikinta mirties bausmė už nužudymus, išskiriant policininkų ir kalėjimų sargybinių nužudymus. Po to Kanadoje jau įvyksta 376 žmogžudystės į metus.

• Turkija Kanadoje gavo 26 milijonų dolerių paskolą. Šie pinigai bus panaudoti elektroninių įrengimų užpirkimams, kurie bus daugiausia atlikti Montrea-

lio firmose.

• Albertoje projektuojamas plataus naudojimo parkas Calgary vietovėje. Šis parkas turės 2,800 akrų plotą. Šiuo metu jau išperkami žemės plotai priklausę privatiems asmenims.

• Kanados fermeriai pareiškė griežta reikalavimą, kad vyriausybė tuo atveju, jeigu norėtų paskelbti kainų kontrolę, neįtrauktų į kontroliuojamų prekių sąrašus žemės ūkio produktų.

• Kanados ambasadorius M. Gauvin, kurs buvo taikos priežiūros komisijos pirmininkas Vietname, išpėjo kitų valstybių atstovus, jog tuo atveju, jeigu suinteresuotos šalys nesilaikys taikos pasirašytų sąlygų, tai Kanados daliniai iš tos komisijos pasitrauks, suprasdami, kad jų ten buvimas yra be-tikslis. Turi būti sustabdyti karo veiksmai ir taikos priežiūros komisijai nariams turi būti suteiktas galimumas laukytis tas buvusio fronto vietoves, kurias reikalinga stebėti. Sprendžiama, kad šis griežtas M. Gauvin išpėjimas padarė tam tikrą įspūdį, nes karo veiksmai po to susilpnėjo. Tuo būdu Kanados tvirta laikysena pagelbės pasiekti taikos Vietnamo.

MONTREALIS RENGSI 1976 METŲ OLIMPIADAI

Olimpinių žaidimų statybos kompleksas jau bus pradėtas statyti ateinančio gegužės mėnesio pradžioje. Apie tai pranešė Gerry Snyder, olimpinio komiteto vice-pirmininkas.

Pirmoje vietoje bus statomas 70,000 vietų didysis stadionas. Toliau seks plaukiojimo baseinas, velodromas ir kiti reikalingi busimiesiems olimpiniam žaidimams įrengimai.

Išlaidos visiems įrengimams bus beabejo labai didelės. Lėšų talkimas sudaro nemažą rūpestį. Jau šių metų spalio ar lapkričio mėn. bus pradėti pardavinėti olimpiados žetonai. Tie sidabriniai ženklai kaštuos po penkis ir po dešimtį dolerių. Iki 1976 metų tikimasi išplatinti olimpinių žetonų iki 60 milijonų kopijų. Už juos bus gauta maždaug 250 milijonų dolerių.

• DIDELIS pelnas iš degtinės biznio. Saskatchewan provincijos degtinės pardavimo įstaiga praeitų apyskaitinių metų bėgyje, kaip viešai skelbiama turėjo 30 su viršum milijonų dolerių pelno. Tai buvęs didžiausias pelnas.

Lietuvos Neprikl. minėjimas Montrealyj

(iš praeito nr.)

V. E. Guodžio paskaita Montrealio 16 minėjime.

Okupanto priespaudoje daug kalbama apie ekonominę ir pramoninę pagalbą, kurios Lietuva po karo susilaukė iš Sovietų Sąjungos. Ta vadinamoji pagalba buvo suteikta tam, kad Lietuvos gamyklos savo gaminius siųstų į Sovietų Sąjungą. Lietuvos darbininkai tuo tarpu dirba už skurdžiai menkas algas, kurių pragyvenimui vos pakanka. Antrojo pasaulinio karo nualintos Vakarų Europos valstybės taip pat gavo paramą, kad atstatytų savo krašto ūkius. Galima būtų teigti, kad amerikiečiai Marshall'o plano paramą Vakarų Europai suteikė savanaudiškais sumetimais. Bet laisvos Europos valstybės su ta parama ne tik atstatė ir gerokai išvystė savo ekonomiją: jos savo gaminius laisvai eksportuoja pasaulinės rinkos kainomis. Vakarų Europoje dabar yra pasiektas geros lygis, su kuriuo komunistiniai kraštai negali lygintis.

Laisvame pasaulyje gyvenanti lietuviai specialistai jau yra surinkę daug medžiagos ir paruošę ne vieną studiją apie mūsų krašto dabartinę ekonominę padėtį. Laisvojo pasaulio lietuvių spaudai tenka pareiga tautiečius supažindinti su tais svarbiais faktais, kurie paneigia iš okupuotos Lietuvos ateinančią propagandą.

Okupanto propaganda pastaruoju metu yra gausi. Kaip žinote, Vilniuje yra įstaiga, pavadinta KULTŪRINIŲ RYŠIŲ SU UŽSIENIO LIETUVIAIS KOMITETU, kurio tikslas yra griauti lietuvių bendruomenės išelviwoje dvasią ir slopinti tautinį susipratimą. Komiteto veikimo būdas gerai žinomas. Tas komitetas leidžia "Gimtojo krašto" laikraštį, skirtą užsienių lietuviams. Tas laikraštis kiekviena proga šmeižia viską, kas tik bet koki ryšį su nepriklausomąja Lietuva. "Gimtasis kraštas" šmeižia lietuviškųjų organizacijų laisvajame pasaulyje veiklą, o mus su pašaipa vadina "vaduotojais". Iš

tikrųjų su pareiga ir išipareigojimo jausmu turime priimti "vaduotojų" vardą. Juk jei Lietuvą šiandieną būtų laisva, tai nereikėtų nė vaduotojų. Bet laisvės nėra. Net ir patys aukščiausieji dabartinės valdžios Lietuvos pareigūnai pripažįsta, kad lietuviai savo krašte nėra šeimininkai.

Mes gyvename Kanados provincijoje, kurioje yra aktyvus separatizmo judėjimas. Quebeco gyventojų nemaža dalis jaučia, kad jie neturi pakankamai laisvės, kad jie nėra tikri šeimininkai savo namuose. Tačiau palyginus su sovietine Lietuva, Quebeco provincija turi žymiai platesnę autonomiją ir turi daug daugiau laisvės savo reikalus savarankiškai tvarkyti. Kanados provincijos pačios vairuoja savo ekonominį vystymąsi, tiesiogiai prekiauja su užsieniu, renka provincinius mokesčius, savo nuožiūra tiesia kelius, tvarko savo švietimo ir sveikatos reikalus. Quebeco valdžia netgi turi savo savarankišką imigracijos ir kalbos politiką ir vieną dieną, Ottawos neatsiklaususi gali prancuzų kalbą paskelbti oficialia valstybine ir susižinojimo kalba. Quebecas ir kitos provincijos turi savo prekybines ir kultūrinės atstovybes užsieniuose. Nepaisant tokios plačios autonomijos, Quebeco yra separatistų judėjimas, kuris laisvai ir legaliai reiškiasi politiniame gyvenime.

Mūsų Lietuva tuo tarpu tėra kolonija, griežtai Maskvos kontroliuojama. Mūsų krašto ekonominis vystymasis, kuriuo taip giriasi sovietų propaganda, iš tiesų tėra kolonialistinis krašto išnaudojimas Sovietų Rusijos naudai, o ne Lietuvos gyventojų labui. Čia plačiau miniu okupuotos Lietuvos ekonominę padėtį, nes kaip tik šioje srityje yra skelbiama daug melo ir propagandos, matyt, tam, kad pridengti kitas mūsų tautai daromas skriaudas. Neturime būti paveikti tokios ekonominės propagandos ir neturime okupantui leisti už

pramoninės ir ūkinės pažangos uždangas slėpti tikybos persekiojimą ir pagrindinių žmogaus laisvių niekinimą Lietuvoje.

Mus vadina vaduotojais. Kiekvienas mūsų ir turėtų jaustis tėvynės vaduotoju, nors tas mūsų vadavimo darbas dabartinėje pasaulio politinėje padėtyje yra labai lėtas, kupinas nusivylimų ir dažnai labai nedėkingas. Turime suprasti, kad mūsų krašto išvadavimas vargu ar bus romantiškas, vargu ar grįšime į Lietuvą, užsilipe ant tankų, ir vargu ar tautiniais rubais pasipuošios lietuvaitės mums mėtys gėles. Mūsų vadavimo darbas turi būti suderintas su tarptautinės politikos tikrove ir tolimesne istorijos raida. Ir jei kartais mums atrodo, kad mūsų pastangos neatneša jokių apčiuopiamų vaisių, neturime pulti neviltingai, bet tik dar kiekiau vadavimo darbą tęsti. Istorijos raida ir tarptautinės politikos faktai rodo, kad dabartinė padėtis nėra pastovi, ji keičiasi. Anksčiau ar vėliau galės susidaryti padėtis, kuri bus naudinga Lietuvos bylai.

Prisiminkime, kad šio šimtmečio antroji pusė vadintina tautų nepriklausomybių amžiumi. Daugiau kaip 70 tautų turinčių daugiau kaip vieną milijardą gyventojų po antrojo pasaulinio karo sukūrė savo nepriklausomas valstybes. Naujosios valstybės, buvusios kolonijos, siūnčia savo atstovus į Jungtines Tautas, kur jos yra pilnateisiais nariais. Tuo pačiu laikotarpiu, kada didžiosios Vakarų valstybės pačios likvidavo savo imperijas ir savo buvusiom kolonijom suteikė laisvę ir nepriklausomybę, sovietinė Rusija išaugo į naujojo kolonializmo simbolį pasaulyje. Bet pavergtų tautų laisvės instinktas ir savarankumo troškimas šiandieną Sovietų Rusijai sudaro milžiniškas problemas. Rusų tautoje nuo senų laikų išaugo imperialistiniai apetitai. O Sovietų Sąjunga šiandieną yra rusiškojo

imperializmo tikslų vykdytoja.

Tačiau Sovietų Rusijos valdomų tautų nuotaikos pastebimai keičiasi. Vakarais vis dažniau pasiekia žinios apie dažnėjančias neramumus ir tautinį nepasitenkinimą ne tik Lietuvoje, bet ir kitose sovietinėse respublikose. Yra kitų įdomių faktų. 1970 m. Sovietų Sąjungoje gyveno 130 milijonų rusų ir 113 milijonų tautų gyventojų. Dešimties metų bėgyje rusų gyventojų padaugėjo tik 13%, kai tuo tarpu ne rusų gyventojų skaičius paaugo 19%. Prieaugliui ir ateityje taip besivystant, kitos tautybės Sovietų Sąjungoje netolimoje ateityje sudarys gyventojų daugumą. Kaip ilgai tos nerusiškosios tautos Sovietų Sąjungoje leis būti rusų dominuojamos iš tikrųjų yra įdomus klausimas. Tuo tarpu iš Kinijos pusės spaudimas ateityje vis didės, ir Sovietų Rusija, saugumo sumetimais, vis didesnę dėmesį rodys Tolimiesiems Rytams. Ar rusai ir ateityje įstengs nepatenkintas tautas tramdyti savo imperijos Vakaruose, kai išorinis pavojus grės Tolimuosiuose Rytuose? Padėčiai besikeičiant atsiras naujos, šiandieną mūsų gal nė neižiūrėtos perspektyvos Lietuvos laisvės atstatymui. Mes, išelviai lietuviai laisvajame pasaulyje, turime toliau dirbti tą lėtą ir dažnai taip nedėkingą vadavimo darbą, kuris vis dėlto yra toks svarbus mūsų krašto laisvės atstatymo eigoje. Tikime, kad mūsų broliai ir sesės Lietuvoje troškta laisvės. Gal jų laisvės sąvoka ir skiriasi nuo mūsų laisvės sąvokos, bet mes tikime, kad jų didelė dauguma kaip išmanydami ir kiek sąlygos leidžia dirba savo tautos ir krašto naudai. Mūsų uždavinys išelviwoje yra atlikti tas krašto vadavimo pareigas, kurių mūsų tautiečiai tėvynėje atlikti negali. Mūsų įnašas gali būti visokeriopas. Kaip pavieniai asmenys ir kaip šeimos turime stengtis išlaikyti lietuviybę. Kaip bendruomenės

turime remti organizacijas, kurios veikia Lietuvos laisvės labui. Tos organizacijos turi atsinaujinti ir sumodernėti, pritraukdamos jaunesnės kartos, čia išsilavinusius lietuvius. Organizacijų veiklos metodai turi būti moderniški, profesionaliai pritaikyti šių laikų ir šių kraštų sąlygoms. Turime atsispirti prieš labai gūdrą ir mus nukreiptą sovietinę propagandą. Mūsų spauda turi šalta ir be polemikos mums padėti atskirti melą nuo faktų apie dabartinę Lietuvos padėtį.

Baigdamas paminėsiu nesena įvyki Jungtinėse Tautose. Sovietų atstovas ten pasiūlė rezoliuciją, kad JAV atpalaiduotų Puerto Rico iš savo valdžios. Kanados ir kitų Vakarų valstybių politika iki šiol buvo nesikišti į kitų kraštų vidaus reikalus. Gal sovietų kišimasis į amerikiečių vidaus reikalus dėl Puerto Rico bus pavyzdžiu, kad ir Baltijos valstybių pavergimas būtų išskeltas Jungtinėse Tautose.

Mūsų organizacijos ir ateityje turi visas pastangas dėti, kad lietuvių tautos laisvės klausimas nebūtų užmirštas. Romas Kalanta ir Simas Kudirka savo aukomis atkreipė pasaulio dėmesį į mūsų krašto tragediją. Vadavimo darbas iš mūsų tokių aukų nereikalauja. Kuridka, Kalanta ir nutiestieji Lietuvos kunigai mums priminė, kad mes, čia laisvose sąlygose gyvendami, turime šventą pareigą šį darbą vykdyti visomis priemonėmis, kurias mums suteikia mūsų turima laisvė, mūsų išsilavinimas ir mūsų patyrimas daugelyje sričių.

Tad, mieli broliai ir sesės lietuviai, didžiukimės tuo, kad mus vadina vaduotojais, ir dirbkime toliau, kartais tyliai, kartais garsiai, tą vadavimo darbą tol, kol lietuviai savo krašte vėl bus šeimininkai. O toji diena tikrai ateis!

Kaimynui, geram bičiuliui,
jaunavedžiams -
- laikraštis
geriausia dovana

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Brangiai mamytei, uošvei ir senelei

A † A
PRANEI ČIAPIENEI

Lietuvoje mirus, mielus prietelius Bronę ir Joną Lukoševičius ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Danutė ir Kazimieras Smilgevičiai
Janina ir Jonas Adomoniai

Mūsų Kredito Unijos narei
A † A
PETRUI VILENIŠKIUI

mirus, jo žmonai Elenai, dukrai Rūtai ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

Montrealio Lietuvių Kredito Unijos "Lito" Valdyba

KLS-gos Ramovė Hamiltono skyriaus vicepirmininkui ats. ltn.

a. a. JONUI PETRAIČIUI mirus,
užuojauta žmonai ir giminėms reiškia
Hamiltono sk. Valdyba

Leonas Gureckas ilgametis pardavimo atstovas Keating Ford Verdune, pakeitė darbovietę, pereinamas atsakingoms sales manager pareigoms į Montreal West Automobile Co., 11 Westminster South prie pat Sherbrooke W. Šioje GM automobilių kompanijoje jis tikisi rasti geresnę materialinę ateitį ir turėdamas platesnės atsakomybės pareigas geriau pasitarnauti savo tautiečiams lietuviams. Todėl kviečia visus lietuvius užteiti ar bent telefonu pasiteirauti apie galimybes įsigyti vartotą arba naują automobilį.

Skambinti 489-5391-
Leo Gurekas.

ANSAMBLI "GINTARA" šiais metais parėmė Kanados Lietuvių Fondas \$75.00, XVIII-sios Kanados Lietuvių Dienos Komitetas \$300.00 ir Žvejotojų - Medžiotojų Klubas "Nida" \$20.00. Didelis dėkui.

"Gintaras" turi didelių planų. Pavasarį planuojama koncertuoti Delhi ir Sudbury, o vasaros pabaigai planuojama gastrolės į Europą. Numatoma išleisti iliustruotą reprezentacinę leidinį trimis kalbomis, vedamos derybos išleisti "Gintaro" plokštelę. Visiems tiems darbams reikia daug darbo ir nemaža lėšų.

PUODŽIŲ PUODŽIAUS PARODA

"Aušros" muziejuje Šiauliuose atdaryta žinomo miesto Jono Paulausko keramikos darbų paroda - dviejose salėse išsiriškiavo graškėsios vazos ir vazelės, ašočiai, skoningais raštais papuošti servizai, vazonėliai gėlėms, dekoratyvinės lėkštės...

Ekspozicijoje - patys naujaisi Lietuvos puodžių puodžiaus darbai, ryškiai atspindintys fantaziją

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1973 METAIS

PRADEDANT NUO \$595⁰⁰

Išvykimo datos: gegužės 17, 31,
birželio 14, 21, 28,
liepos 5, 12, 19, 26,
rugpjūčio 2, 9, 16,
rugsėjo 6, 13,
spalio 4 dienomis.

Lankoma Maskva, Vilnius,
Druskininkai, Trakai ir
Kaunas.

PUIKUS SUSIJUNGIMAS SU MONTREALIU IŠ VISU
DIDŽIUJU KANADOS IR USA MIESTU

REGISTRUOKITĖS DABAR!

Jau pratomas vietų ribotumas!

Parūpiname dokumentus JŪSŲ GIMINĖMS išsikviesti iš Lietuvos. Siunčiame siuntinius ir automobilius į Lietuvą.
Rašykite aną kalba:

ADRIA TRAVEL SERVICE

4159 ST. LAWRENCE BLVD.

MONTREAL 131, P.Q. - CANADA

TEL.: 844-5292 844-5662

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION
(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P.Q.
601 St. Jean Road.
Tel. 695-3883

- Atsitiktiniai ir kapitaliniai automobilių remontai
- Degalai, tepalai, padangos ir kita
- Montrealiečiams lengvai pasiekiamą greitkelio Nr. 40 arba Nr. 20.

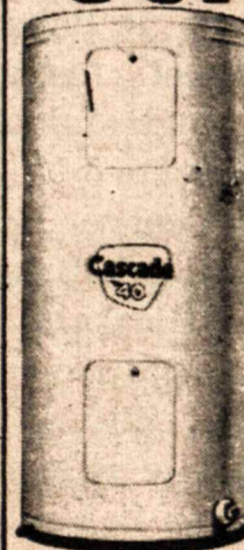
LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 George Street
LaSalle, Que.

TEL:
366-0500, 366-4293

- Taisymas ir dažymas automobilių
- Pardavimas ir taisymas Chaparral firmos snowmobile ir Moto firmos snowblower ir taip pat motorinės valtys. Sav. G. Desrochers

Jetté & Frères Hydro - Quebec atstovas,

Tik apmokate mėnesinę elektros sąskaitą.

1.75 par mois per month

40 kuris išnuomojama ir įrengia karšto vandens šildymą.

2.25 par mois per month

60

Visi kiti vandentiekio ir šildymo taisymai ir nauji įrengimai. Taip pat gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas. Veltui įkainavimas.

Jetté & Frère Ltée.

Plumbing & Heating kontraktoriaus.

140-2e AVENUE - 366-0330

ISIDĖMĖTINAS IŠRADIMAS

Geriausia Amerikoje ir Europoje "JIB Haarpflege-Lotion" preparatas sulaukia plaukų stinkimą, naikina pleiskaną, pašalina niežėjimą, plaukų skilimą, stiprina plaukų šaknis, padeda atgauti natūralią plaukų spalvą. JIB vartodami nebūsite nei žili, nei pliki 100%. Įrašyti vaistinių RED, BLUE knygų JIB Medicine Lij. 8 uncijos 16 savaičių \$6.00. Pinigus siųsti mūsų atstovybei: 2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ontario, Canada arba J. I. B. Laboratory 1437 So. 49th. Ave., Cicero, Illinois 60650, U. S. A.

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remodeliuoju
- Vasaros laike saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, LaSalle, P.Q. Tel. 366-6237

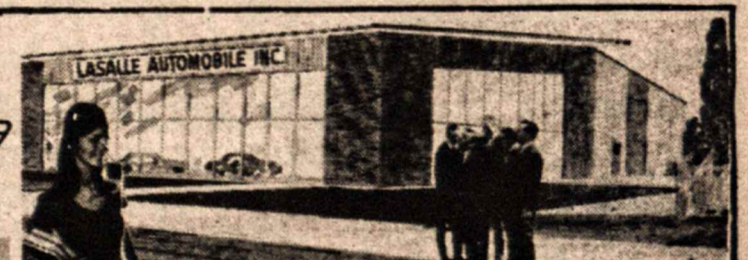
[vairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame [vairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina.

LaSalle
AUTOMOBILE INC.

366-7818

LAURENT DAIGNEAULT
Président

PARDAVIMAS

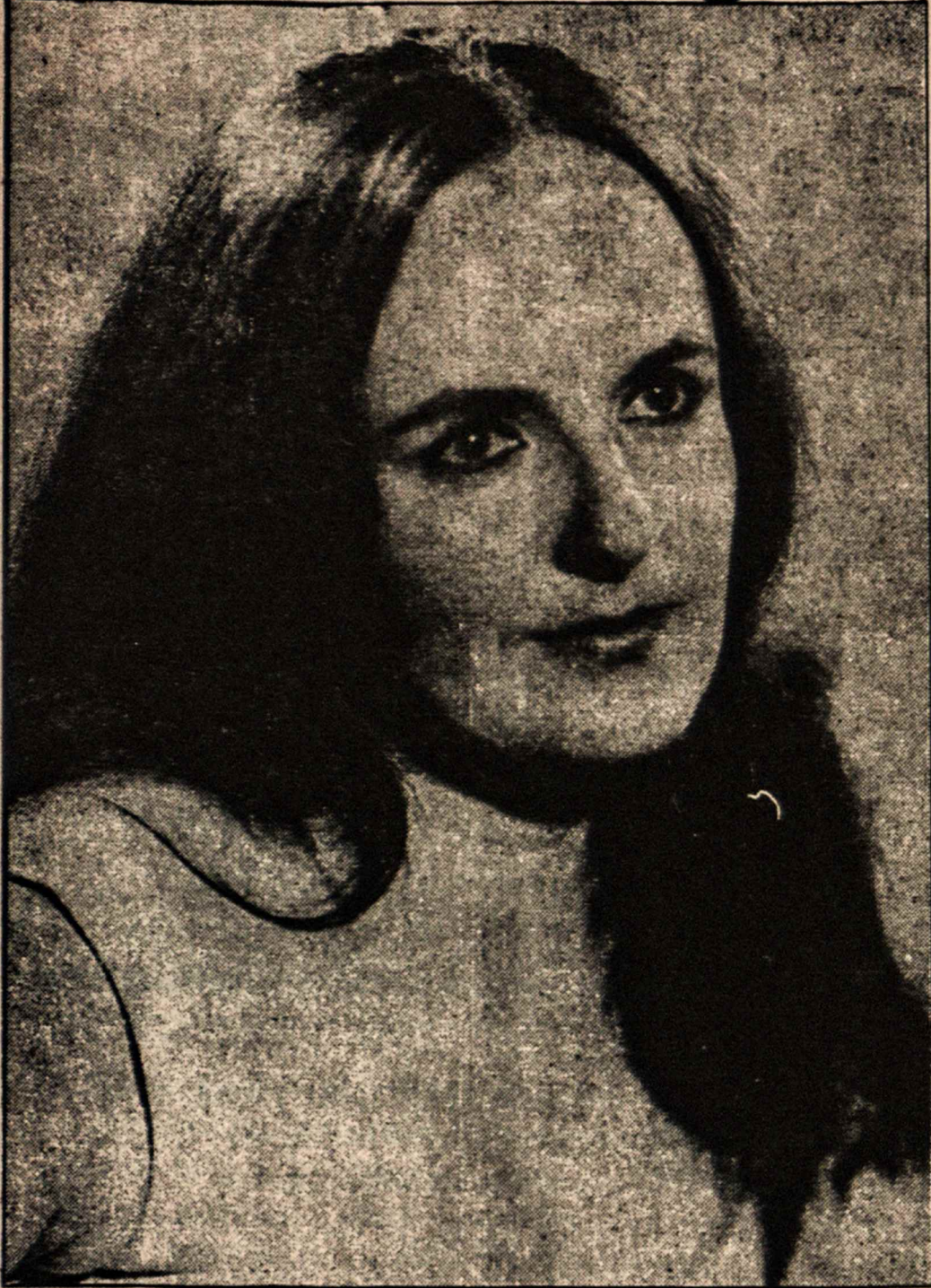
Imperial - Chrysler - Dodge - Charger
Coronet - Challenger - Swinger - Demon
Camions DODGE Trucks

7635 BOUL. LASALLE - LASALLE, QUE.

Mechani suotomis priemonėmis įvairių ratų ir kitų dalių reguliavimas. Išorės taisymas ir dažymas. Kreiptis: De La Verendrye Blvd.

Tel. 365-3364

po chicagos dangum

DAIVA MONGIRDAITE dainavo Mimi role "La Boheme" operoje.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo S-gos "Žinaraštis" išėjo vasario 11 d., kur pažymima, kad visą redakcija ir darbuotojai jungiasi "Pasaulio Lietuvių Jaunimo" žurnalą, nėrukus pasirodys, iliustruotas ir jame bus gvildenami jaunimo reikalai.

VASARIO 16 atžymėta įvairuose vietose ir Amerikos laikraščiuose. Visur lietuviai gausiai rinkosi ir atliko savo pareigą pavergtam kraštui.

STEIGIAMAS Chicagoje Jaunimo orkestras. Visi jauni muzikai, įvairių instrumentais naudojantieji, prašomi užsirašyti vakarais pas Pov. Mieliulį, 376-7399. Tai būtų labai puiku, kad jaunimas turėdamas orkestrą padžiugintų organizacijų parengimus. Jaunimo Centre vadovaujant F. Stroliai, sėkmingai vyksta pamokos kas trečiadienio vakarą.

DAUG ŽMONIŲ Chicagoje mirštą greitą mirtimiširdies sutrikimu. Prof. dr. B. Lown sako savo paskaitoje, kad vedami tyrimai Harwarde ir kitur, kodėl per metus nuo širdies miršta 40 tūkst. žmonių. Ir lietuvių tarpe pasi-

taiko staigių mirčių. Todėl verta eiti į sveikatos centrus ir pasitikrint.

"ANTRASIS KAIMAS" jau 10 metų kaip gyuoja Chicagoje. Jo pastatymai vykdavo beveik kas met, didelis skaičius žiūrovų juos matė. Spektakliuose satyrinio pobūdžio įvairaus žanro ištraukos iš gyvenimo, kai kurios jos buvo nevisai vykusios, kitos taiklesnės ir linksmesnės. Šiomet Antras Kaimas vėl rengiasi duoti du spektaklius kovo 10 ir 11 d. Jaunimo Centre. Čia bus keli nauji gabaliukai K. Almėno, Žilinskaitės, J. Gliaudos, A. Barono bei kitų rašytojų. Tikimasi, kad sukaktuvinis pasirodymas bus gyvas ir visuomenė atsilankys, laukiama jaunimo, nes jaunimas daugiausia čia vaidina.

CHICAGOS LŽS-gos skyriaus valdyba rengia kovo 11 d. 3:30 p. p. Tautiniuose Namuose simpoziumą. Baltijos tautų bendravimas valstybių nepriklausomybės laikotarpyje, emigracijoje ir Baltijos tautų santalka. Simpoziume dalyvaus Vliko vicepirm. J. Audėnas, Ged. Galva, dr. T. Remeikis, koferentas

dr. K. Šidlauskas. Po pranešimų bus laisvos diskusijos, vaišės. Visi kviečiami atsilankyti, įėjimas laisvas.

PEDAGOGINIO LITUANISTIKOS Instituto Linksmavakaris praėjo vas. 17 d. Jaunimo Centre dideliu pasisekimu. Visos vietos užimtos. Motinų suaukotas maistas, vyrai talkininkavo, dovanos ir laimėjimai. Programa pradėjo kun. J. Kijauskas, pasveikindamas svečius ir jaunimą. Iki visi rūpinsimės, kad lietuvių neišblėstų, tol visad skambės lietuvišką dainą, šokiai, vaidinimai. Programos vedėja D. Narutytė gražiai tvarkė programą. O čia baletą "Penktadienio vakaras" sušuko O. Požarniukaitė, gitara skambindamas sudainavo kelias dainas Linas Rimkus, savo kūrybą skaitė Al. Pakalniškis, o su armonikom grojo I. Stravinskaitė ir M. Šerepkaitė, dainas apie Institutą ir kt.

sudainavo visas studentų būrys, pritariant akr. R. Šoliūnaitei.

Instituto vedėjas mokyt. Dundulis visiems padekojo už atsilankymą ir jam buvo įteikta, Lietuvių Tautinio Akademinio Sambūrio, tūkstančio dolerių čekis. Vėliau visi gražiai linkminosi.

PAŠTO NETVARKA suvėluoja daug laikraščių ir siuntų. Pasirodo, kad pašte dirba neprityrę žmonės. Lietuvišką spauda kartais nepasiekia iš toliau per 5-6 dienas. Ir čia dienraščiai ateina į trečią dieną. Todėl dabar visiems laikas sukrusti ir skustis senatoriams dėl pašto vėlavimo.

IŠLEIDOME tautinių šokių grupę "Grandis" į Pietų Ameriką vasario 20. Ta proga, šokių kritikė, L. Vaičiūnienė parašė diskusijų formą į spaudą, kilo kitų nepasitenkinimas dėl Grandies šokėjų programos.

BAL. BRAZDŽIONIS

Akademikų tautinių šokių Ansamblis "Jaunimo Viltis" Chicagoje.

PER KLAUSUČIŲ ŪLYTELĘ

Daina "Per Klausučių ūlytelę" žinoma visoje Lietuvoje. Jai paplستی, išpopuliarėti ir savotiškai kanonizuotis daug yra padėjęs radijas. Kol daina gyvavo ir plito vien tradiciniu būdu, jos variantų pradžiose minimas kaimo pavadinimas liaudies dainininkų buvo pakeičiamas savo ar artimiausio kaimo, šiaip žinomesnės, stambesnės vietovės pavadinimu - pavyzdžiui, dainininkė iš Lamokų kaimo (prie Vabalninko) dainuoja "Per Lamokų ūlytelę", mirosłaviškė - "Per Gudelių ūlyčėlį" ir pan.

Seną tradiciją turinčių liaudies dainų atsiradimo vietos dažniausiai neįma-

senosloms dainoms, po-veikiu, -čia priešingai: dėl rimo sudaromos paralelinės sintaksinės konstrukcijos. Vadinasi, ji turta jau tada, kai rimas liaudies dainininkų imtas suvokti kaip poetinė priemonė, taigi jau vėlesniais laikais. Daina yra palyginti stabili, ir tos jos eilutės, kurios, jai plintant, beveik nesikeičia, leidžia spręsti, kur ši daina galėjo būti sukurta.

Kalbos ypatybės rodo, kad daugiausia pretenzijų į dainos "autorystę" gali reikšti Klausučių, esančių Biržų rajone, gyventojai. Mat, daina geriausiai yra surimuota tada, kai ji dainuojama šio krašto - vakarinių puntininkų - tarme. Tarminės formos pagrindu kuriamas rimas jau pačiose pirmosiose eilutėse: "Per Klausučių ūlytelę.. Bridau gilų purvynėlį". Panašiai rimuojama ir kitose eilutėse: mani (literatūrinėje kalboje - manęs) tavi (tave), risorų - šorų (šora). Variantose, dainuojamose už šios tarmės ribų, šitie rimai yra susilpnėję ar visai išnykę. Daugumoje dainos variantų esanti forma kalmaškėlė taip pat yra būdinga šiauriniam Lietuvos pakraščiu. Pagaliau meninis dainos koloritas, savotiškas jos vaizdų "vėrinys" rodytų ją esant čia sukurta ir iš čia plitusią. Taigi tas gilus purvynėlis, kurį berenlis brido, eidamas pas mergelę, yra buvęs Klausučiuose, esančiuose prie Biržų. Klausučius prie Vilkijos ji bus pasiekusi palyginti neseniai. Juk, pavyzdžiui, Jono Juškos dainų, užrašytų šiame krašte, rinkiniuose (1880-1883) nėra užfiksuota nė vieno jos varianto.

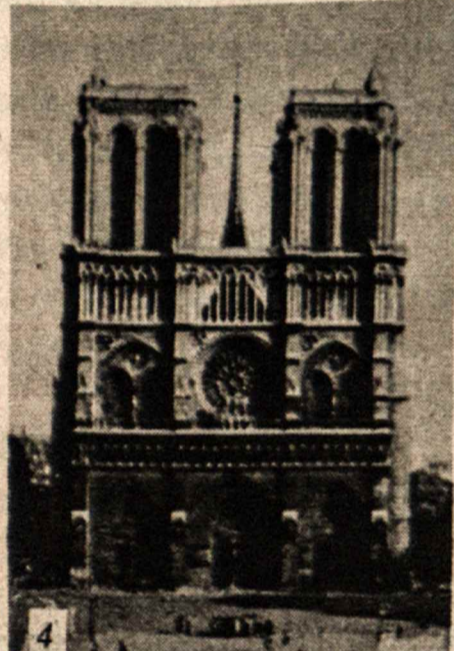
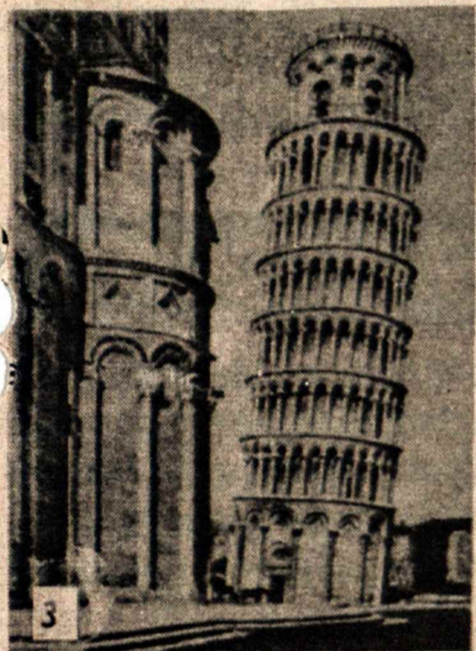
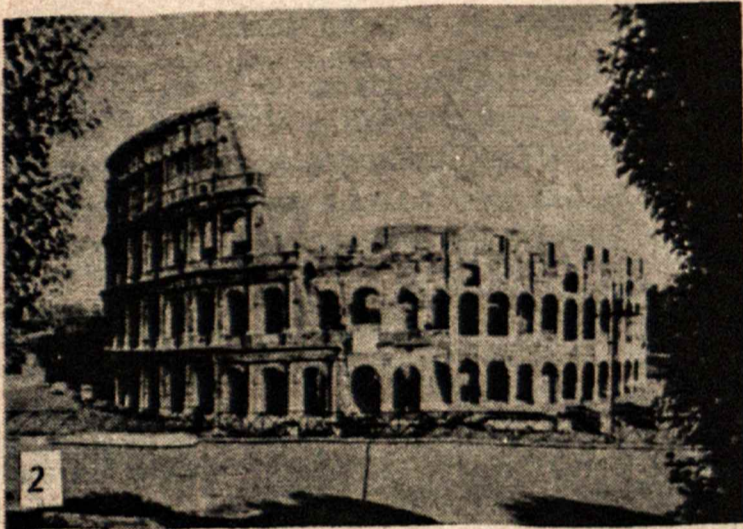
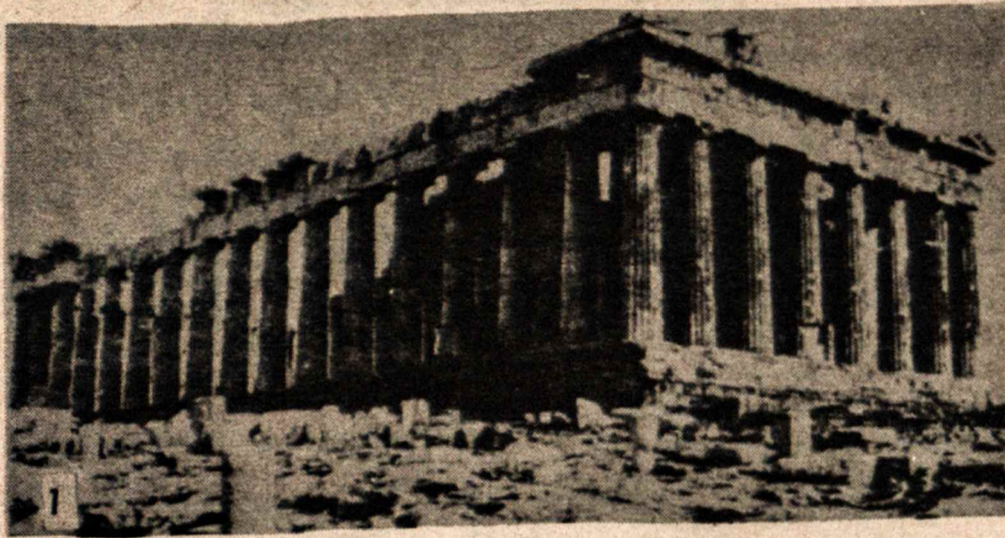
K. ALEKSYNAS

LIEUVOS DAILININKŲ SUVAŽIAVIMAS

VILNIUS, sausio 18. - šiandien prasidėjo Lietuvos TSR Dailininkų sąjungos aštuntasis suvažiavimas. Ataskaitinį pranešimą padarė sąjungos valdybos pirmininkas, Jonas Kuzminskis.

Dabar Lietuvos Dailininkų sąjunga turi 490 narių. Pastaraisiais metais aštuoni dailininkai tapo respublikinės premijos laureatais.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

ČIA JŪS TURITE PENKIŲ VISIEMS ŽINOMŲ PASTATŲ PAVEIKSLIUKUS. ATRODO, KAD KIEKVIENAS JAUNAS LIETUVIS GALI LENGVAI ATSPĖTI ŠIŲ PASTATŲ PAVADINIMUS. Prašome pabandyti.

PASTABA:

Kas teisingai nurodys visų čia pavaizduotų pastatų pavadinimus ir iki Kovo - March 15 d. atsiųs šią iškarpa, galės gauti Lietuvos žemėlapij arba Nepriklausomos Lietuvos metams prenumeratą asmeniui, kurios vardą ir adresą nurodys. Visi dalyvaukit šiame konkurse ir išbandykit savo žinias.

Mano manymu čia pavaizduota:

1.
2.
3.
4.
5.

Mano vardas ir pavardė: -----

Mano tikslus adresas: -----

**PASKUTINĖS ŽINIOS
APIE GENEROLĄ P.
KUBILIŪNĄ**

Kadangi daug kas klausinėja manęs apie Kubiliūno likimą, tai galiu tik tleik pranešti, kiek žinių pavyko gauti. 1944 m. artinantis antrai bolševikų invazijai, pasitraukė su šeima Vokietijon ir apsigyveno pas ūkininką anglų zonoje. 1945 m. gruodžio mėnesyje buvo bolševikų agentų pagrobtas ir išvežtas iš namų. Kai jis įsėdo į automobilį, jam tuojau uždėjo ką-tai ant

galvos ir jis atsibudo lėktuve tik virš Maskvos, ir tuojau nusileidus, buvo patalpintas į Lubiankos kalėjimą sunaikinimui.

Dar 1947 metais jis bugyvas, kaip pasakoja asmuo kartu su juo buvęs tame kalėjime; jam Kubiliūnas papasakojęs apie tą tragišką kelionę iš namų į kalėjimą, kur jis ir užbaigė savo gyvenimą kankinio mirtimi.

R. Liormonas
"Karys"

TOKELĖS

Maža istorijėlė ir jos uodegaitė. O toji uodegaitė dvokla neapykanta ir asmenine pagleža.

Prasidėjo viskas paprastai. N. L. 2019 numeryje praetame lapkrityje buvo atspausdinta nedidelis Jono Kirlio straipsnis apie dr. Joną Basanavičių. Formalė proga - J. Basanavičiaus 120 metų gimimo sukaktis, o svarbiausia, kad Jonas Kirlys iškėlė ten ypatingai taurias Basanavičiaus savybes. Jis ten kalba apie Basanavičiaus plačias pažiūras, apie jo gilų demokratiškumą, tolerenciją ir svetimos nuomonės gerbimą. Nešališkas stebėtojas gal sutiks, kad redaktorius šį straipsnį spausdindamas žinojo, ką daro. Ypač kad šiais laikais pastebim ir slaurai sektarines pažiūras ir garbinimą tik saviškių, o jau kitus lietuvius nustumiant į antraeilius piliečius. Labai sveika buvo apie tai priminti.

O dabar apie patį minimo, straipsnio autorių - Joną Kirli. Montrealio informatoriui jis nežinomas, taip atlelstina. Bet kiekvienas raštingas lietuvis Joną Kirli senų laikų kultūrininką, laiko pagarboje. Jis žymus Lietuvos pedagogas, kelių iš eilės vidurinių mokyklų vedėjas. Tačiau jo ypatingi nuopelnai lietuvių spaudai. Jis pats savo iniciatyva, savo pasiryžimu surinko bene pilniausią lietuviškų leidinių archyvą. Ten randami seniausi laikraščiai iš pat lietuvių spaudos gyvavimo pradžios iki pastarųjų laikų. Jo tas pažymėtinas

rinkinys buvo paimtas pagrindu, kai lietuvių spaudos didysis jubiliejus buvo minimas nepriklausomybės metais laikinoje Lietuvos sostinėje - Kaune.

Senas veikėjas šiandien pasitraukęs iš aktyvios veiklos rašo apie žymius senosios kartos darbuotojų. Buvo nuotaikingas jo straipsnis apie Vydūną, dabar apie Basanavičių. Bet "Akiračių" 1972 lapkričio laida informatorius išdrįso pasakyti, kad jo "straipsnis paruoštas sovietinių propagandistų užsakymu". Nesąmonė, kokla ir šiais netikrais laikais retai pasitaiko. Jonui Kirliui prikergti "sovietinio propagandisto titulą galėtų tik visiškas neišmanėlis. Tas pats informatorius, pasigenda, kad straipsnyje nepaminėti kiti svarbūs Basanavičiaus nuopelnai. Pirmiausia čia biografija, antra, visai pakanka ir tų Basanavičiaus gyvenimo momentų, kurie ten išryškinti, kad mes tuo straipsniu susidomėtum. Pagaliau garbingo autoriaus straipsnį taisyti niekam nederėtų. Vertingais senų kultūrininkų pasisakymais privalu naudotis,

SKELBIMAS 9
Dievo Karalystės
Žinios

(Tesinys)

Zymiausias asmuo Naujame Testamente yra Kristus Jėzus, Dievo Sūnus, kuris išrinko sau dvyliką apaštalų ir septynias dešimtis mokytinių; kuriuos jis siuntė skelbti Dievo Karalystę. Zymiausia klasė žmonių, apie kuriuos dažniausia kalbama Naujame Testamente, yra tai "Gyvojo Dievo Bažnyčia", apie kurią kartais kalbama kaip apie "šventuosius", "Kristaus Kūną", "Jo brolius", "Jo sužiedotinę", "Jo žmoną". Naujame Testamente daugiausia kalbama apie šitų "šventųjų" išrinkimą, pašventinimą, lavinimą ir tobulinimą, ir apie jų prirėngimą užimti vietas Dievo Karalystėje, kurioje jie dalyvaus kaip karaliai, teisėjai, bendradarbiaudami su Kristumi visų tautų palaiminime. - Apr. 3:21; 1 Kor. 6:2; 1 Pet. 2:9.

Naujasis Testamentas nebuvo luotas pasauliui nė nusidėjėliam ir jame nėra siūloma viltis atversti pasaulį pirma negu Kristus sugrįš paimti savo sužiedotinę. Jo sugrįžimo tikslas yra įsteigti Dievo Karalystę, dėl kurios Jėzus mokino savo mokytinius melstis. "Teateinie tavo karalystė. Tebūnie tavo valia kaip danguje, taip ir žemėje." Apaštalas Povilas savo antrame laiške Timotiejui (3:16.17) sako: "Visas Dievo įkvėptas Raštas yra naudingas mokinti, sudrausti, pataisyti, auklėti teisybėje, kad Dievo žmogus būtų tobulas, tinkamas kiekvienam geram darbui."

Taigi Biblija arba visas Šventasis Raštas, susidedantis iš Senojo ir Naujojo Testamento, yra Dievo įstatymo knyga.

(Bus daugiau)

Kas idomaujates apie Tiesą, mes prisijusim veltai knygelėi. Kreipkitės šiuo adresu:

Lithuanian Bible Students,
212 E. 3rd Street,
Spring Valley, Ill. 61362

kur jie bebūtų išspausdinti. Pagaliau iš viso čia nerimtas reikalas, o tik bandymas "atsiimti" NL. Ir reikia pasakyti paiko-vaiko bandymas. Nerimtos firmos informacija.

Dviaki.

KELEIVIS

NIKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODJ SKELBDAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO, KIEKVIENAME NUMERYJE YRA SENIAI PAGARŠĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ APSAKYMŲ, EILERAŠČIŲ. ADV. M. ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEISINIU PATARIMŲ SKYRIU.

Metinė prenumerata tik \$7.00

1973 m. kalendorius - \$1,50.

636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main St. East, tel. 544-7125

Darbo valandos:

pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.
antradieniais	10 — 5 v.p.p.
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.
penktadieniais	10 — 7 v.vak.
šeštadieniais	9 — 12 v.p.p.

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais "TALKA" uždaryta.

Mokame už:

depozitus	5½%
šėrus ir sutaupas	6½%
už vienu metų terminuotus indėlius	7%
ir 3 metams	7½%
Duodame:	
asmenines paskolas iš	10%
nekiln. turto paskolas iš	8½%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Pardudame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš \$3,200,000.

Lietuvos Nepriklausomybės šventė Vasario 16, suruošta Hamiltono Ben. Valdybos vasario 11 d., praėjo dideliu pasisekimu. Nemaža Scott Park mokyklos auditorija, prisirinko pilna žmonių.

Tai diena pritaikyta invokaciją perskaitė prel. dr. J. Tadaruskas.

Pagrindiniu kalbėtoju buvo Federalinės valdžios darbo ministeris Hon. J. C. Munro. Tačiau jo kalba buvo daugiau pritaikyta rinkimams, negu mūsų šventei. Padėtį išgelbėjo valdybos pirmininkė L. Skripkutė, kuri savo kalboje lietuviškai ir angliškai nušvietė mūsų tautos nueitą kelią, praeitus kovas, lietuvių kultūrinę įnašą Kanadai ir ateities aspiracijos.

Buvo perskaitytas ir priimtas 7 punktų memorandumas, kuris jau pasiūstas valdžios atstovams.

Žodžiu sveikino miesto burmistras, o taip pat parlamento nariai ir etninių grupių atstovai.

Raštu sveikino Kanados Ministeris Pirmininkas, generalinis gubernatorius ir sena lietuvių draugė, buvusi radio komentatorė Mrs. Edith Hyder Chester, ir U.S.A. ir Hamiltono išrinktas konservatorių parlamento narys.

Meninę dalį atliko solistė iš Montrealio p. Gina Čapkauskienė, solistas V. Verikaitis iš Toronto ir jo vedamas Hamiltono mergaičių choras "Aidas". Akomponavo p. D. Viskontienė iš Toronto.

Programoje gražiai pranešinėjo lietuvių ir anglų kalboms p. Vida Stanevičienė.

Gausi publika skirstėsi, atsigaivinusį dvasioje ir

pasirūžusi tolimesnei kovai dėl Lietuvos laisvės. Dalyvis.

london, ont.

VASARIO 16-TOSIOS MINĖJIMAS

Nepriklausomybės atstatymo 55 - tają sukaktį Londono lietuviai paminėjo gausiai susitelkę puošnioje ALTHOUSE auditorijoje.

Iškilmės praėjo tikrai šventiškoje nuotaikoje ir buvo gero lygio. Bendruomenės Apylinkės Valdyba ir Western Universiteto lietuvių studentų klubas įdėjo daug darbo. Tad gero pobūdžio padarė Londono anglų visuomenės atstovams. Padėkoti reikia už gausų atsilankymą ir Rodney apylinkės lietuviams.

Western Universiteto Prezidentas dr. D. C. Williams savo kalbą pradėjo taisyklingai tardamas lietuviškus žodžius: "Universitetas sveikina Jus!" Garbės svečių tarpe buvo Londono R. Kat. Vyskupijos monsinjoras LAVERTY. Trinity Liuteronų Bažn. kun. TRISTINE, Londono Chambers of Commerce viceprezidentas R. KEELLY, latvių atstovas prof. A. DREIMANIS, estų atstovas prof. P. HUKSI, Londono Žmogaus Teisėms Ginti Komiteto pirmininkas dr. E. B. ROSLYCKY, Londono Folk Arts Council prezidentė ir jos vyras dr. Walden.

Garbės svečiai perdavė nuoširdžius sveikinimus. Ypač dienos reikšmės atitinkančius žodžius tarė prof. A. Dreimanis ir dr. E. B. Roslycky. Raštu sveikinimus atsiuntė, buv. Kanados Min. Pirmininkas J. Diefenbaker, senatorius Paul Martin, parlamento

narys Ch. Turner, Londono R. Kat. Vyskupas E. CARTER.

Pagrindiniu minėjimo kalbėtoju buvo II Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso pirmininkas Romas Sakadolskis.

Minėjimo meninę dalį atliko mūsų lietuviškas jaunimas. Atvykusi iš Detroito tautinių šokių grupė "Šilainė" pirmą kartą Londone pasirodžiusi įspūdingai ir spalvingai, ypač "Žingsnis" ir mergaičių šokiai susilaukė gausių ir pakartotinių katučių. Padėkos verta Galina Gobienė ir akordeonistas R. Kasputis.

Kad dar ir ne gausus, bet, vien tik iš jaunimo, ir čia gimusio jaunimo, Londono "Baltijos" sambūrio choras padainavo keletą lietuviškų dainų. Būdinga, kad pirmą kartą viešai jauniems choristams dirigavo jaunoji, taip pat čia gimusi, chorvedė Vida Petrašiūnaitė.

Londono lietuvių studentų kvartetas "Rasa", kaip ir visada, patraukliai padainavo keturias dainas.

Kad minėjimas patiko dalyviams, gal liūdytų ir šis mažas epizodelis. Kanadietis p. Wickett prie įėjimo įmetė į dežutę "silver collection" - pinigėlių, bet išeidamas iš auditorijos, ir būdamas pilnas pakilios nuotaikos, paklojo ir popierinę monetą ir pasakė, kad matyti dalykai daug ko verti.

Tautos Fondui Vasario 16-tosios minėjimo proga surinkta per 400 dolerių.

"Šilainės" šaunieji šokėjai gražiai pabendravo su londoniškųjų jaunimo mūsų parapijos salėje. Čia po kuklių užkandžių sklaidžiai skambėjo lietuviška daina, sukosi šokančių poros, mezgėsi pažintys, salė buvo pilna jaunatviško klegesio ir juoko. Net judrusis svečias Romas Sakadolskis čia taip smagiai jautėsi, jog vos tik spėjo ižlipti iš išskrendantį lėktuvą, nunešti jį kitur lankyti ir burti lietuvišką jaunimą.

L. E - tas.

st. catharines

Staiga mirė mūsų b-nės narys Antanas Švazas, 63 metų amžiaus.

Jis buvo artimas bendruomenės veiklai, ir są-

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA

5¼% už depozitus
6% už šėrus (numatoma)
6% už taupymo s-tas
6½% už 1 m. term. dep.
7¼% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už asm. paskolas
8% už mortgičius

Kapitalas — šeši milijonai dolerių

ASMENINES PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000. Nemokamas čekių patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Telefonas LE 2-8723. Toronto 3, Ontario.

vo laikū dalyvavo valdyboje. Priklausė Ramovėnams, todėl ir jo karstas buvo pridengtas Tautine Vėliava, ir ramovėnai stovėjo sargyboje. Jis buvo religingas, daug dirbo ir rėmė mūsų koplyčios statybos.

Pirmadienį vasario 19 d. 9:30 ryto, iš laidotuvių namų atlydėtas į lietuvių koplyčią. Gedulingas pamaldas atnašavo du kunigai, prel. dr. Tadaruskas iš Hamiltono ir tėv. Juvalius Liauba.

Poto ilga vilkstinė mašinų palydėjo karstą į vietines kapines.

bv.

VASARIO 16 MINĖJIMAS įvyko vasario mėn. 17 d. Minėjima pradėjo pirm. K. Šukienė.

Svečia iš Toronto V. Tasecko paskaita publikai patiko, ji buvo palydėta ilgu plojimu. Prelegentas prisiminė praeitį, ir nurodė dabartinės negeroves.

Solistė A. Pakalniškytė dainavo puikiausia, nors dar jauna, bet greitai laiku gali pasivyti kitas garsenybes. Tautinių šokių grupė vadovaujama Stasės Zubrickienės, ir Nijolės Gverzdytės atliko pasigerėtiniai. Solistei A. Pakalniškytei, tautinių šokių vadovėms St. Zubrickienei, Nijolei Gverzdytei įteikta po plokštę gėlių. Dirbusiems prie baro K. Bogusiui, K. Vilbikaičiui ir J. Lelevičiui priklauso didelė padėka. Prie įėjimo bilietų A. Panamiui, prie virtuvės, P. Polgrimienėi, ir

talkininkėms, taip pat V. ir D. Satikaitėms, ir visiems dalyviams priklauso didelė padėka.

sudbury

Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 55 metų sukakties paminėjimas įvyko š. m. vasario mėn. 17 d. Minėjimą organizavo L. B. Valdyba.

Minėjimas pradėtas Tautos himnu. Paskaitas skaitė: Juozas Staškus ir Grasė Petrėnienė. Rezoliuciją Lietuvos okupacijos reikalui (angliškai) perskaitė L. B. v-bos vicepirmininkas Algis Kručas, kuri buvo minėjimo dalyvių priimta ir pasiūsta Kanados vyriausybei.

Meninę programos dalį atliko jungtinė "Ramunėlė" ir suaugusio jaunimo grupės, kuriomis vadovauja L. B. v-bos vicepirmininkas p-lė. Silvija Martinutė. Raštu sveikino miesto burmistras, Mr. J. Fabbro, ukrainiečiai, estai. Latviai prisiuntė savo atstovus.

Džiaugiamės, kad ir tolimesnių kolonijų svečia mūsų nepamiršo: p. Joana Budnikienė iš Hamiltono, p. p. Girdzevičiai, p. p. Žiūrauskai iš Sault Ste. Marie, Ont. ir p. Prapuolenytė iš Chelmsford, Ont. ir kt.

Loterijos fantus laimėjo J. Stankus, p. Žiūrauskas ir kiti. Be L. B. valdybos, loterijai fantus aukojo: Antanas Bruškys ir Algis Kručas.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

montreal

POEZIJOS VAKARAS

Montrealio lietuvių studentų sąjunga, vasario 24 d. vakare, Martiniqve viešbučio patalpose, suruošė gražų poezijos vakarą. Į kurį atsilankė virš penkiasdešimt poezijos mėgėjų.

Geru pasivėlavimu, ši vakarą atidarė V. Kudžma, pristatydamas šio vakaro poetus: K. Barteška, V. Akstiną ir Dr. H. Nagį.

Kazys Barteška skaitė savo kūrinį. Atrodo, kad jis nemėgsta temų keitimo? Jis skrupulingai, bent ši vakarą to laikės.

Vukas Akstinas, daugiausia reiškiasi anglų publikoje. Jis savo kūrybą skaitė anglų kalba, prieš tai atsiprašydamas lietuviškosios publikos. Įdomus savo perdavimo forma publikai ir įvairus savo temose.

Dr. Henrikas Nagys pasirinko Kekšto, Bradūno, Nykos Niliūno, Mačernio ir savo kūrybą.

Padėka priklauso studentų s-gai už šį vakarą, kuris leido mums atitrukti nuo tos pilkosios kasdienybės.

Studentų s-ga, daug nesigarsindama, jau eilė metų rengia, kalėdiniam tarpušventyje, Laurentijos kalnuose savo sąskrydžius, kurie turi vis didesnę populiarumą studentijos tarpe.

A.K.

MADŲ PARODA MONTREALYJE

Neringos Jūrų šaulių kuopos moterys rengia madų parodą kuri įvyks š. m. kovo mėn. 18 d. Aušros Vartų parapijos salėje 3 val. po pietų.

Parodos metu bus modeliuojami įvairūs moteriški rūbai nuo maudymosi kostiumėlių iki vestuvinų suknelių. Savo sukurtus modelius demonstruos penkiolika moterų. Yra sudaryta komisija, kuri atrankos keliu paskirs premijas trims geriausiai sukurtiems modeliams.

Po parodos įvyks vaišės, kurių metu susirinkusieji galės smagiai praleisti laiką tarp savo draugų ir pažįstamų.

Tikime, kad montrealiečiai pasinaudos šia reta proga ir savo gausiu atsilankymu parems Neringos Jūrų šaulių kuopos moterų rengiamą madų parodą.

Nijolė Bagdžiūnienė

● Šeštadienį Šv. Kazimiero vakariene praėjo geru pasisekimu. Prisirinko pilna parapijos salė svečių. Klebonas dr. F. Jucevičius platesniame pranešime apibūdino parapijos 60 m. sukaktį. Kvietė jaunąją kartą įsijungti į parapijos veiklą ir tuo įvertinti savo tėvų veiklos palikimą. Nežiūrėti ar viskas patinka, pasekti klebono pavyzdžiu, kuris klebonauja 12 metų, bet kartais su kai kuriais veiklos būdais ir nesutinkas Norint išlaikyti lietuvių reikalinga prie visko prisitaikyti. Baigdamas dėkojo rengėjams ir svečiams.

NL rėmėjai:

NL rėmėjo 12 dol. prenumeratą apsimokėjo šie skaitytojai: Dr. P. Vileišis iš Waterbury, J. Lubekas iš Baltimore, A. Mickevičius iš Brooklyn, dr. J. Kaškelis, J. Margelis /Margo/, J. Račys iš Toronto, J. Mackevičius iš St. Catharines, L. Bakūnas iš Pembroke, A. Ališauskas iš Brampton, E. Szewczuk iš La Salle, A. Katinas, M. Krauzas iš Montreal, J. Kartis iš Port Alice ir dr. E. Knys- tautas iš Ouebec.

Aukotojai: po 5 dol. A. Mickevičius; po 3, 50 dol. J. Gustainis; po 3 dol. - J. Jurgutis, M. Sulmistras, K. Ambrasas; po 2, 50 dol. - J. Remeikis, A. Dauge- lavičius, K. Šviežikas, P. Sakalas, P. Barteška, M. Kinienė, P. Mickus, Vyt. Kudžma, V. Kerbelis, D.

● Dr. A. S. Popieraitis yra pakeitęs telefono numerį. Jo pacientai prašomi atkreipti dėmesį. Dabartinis 931-4024.

ĮŠNUOMUOMA:
BROSSARD išnuomuojami 4 butai po 5 kambarius, elektros sistemos sildymu. Skambinti 678-3660.

PHARMACIE Gagnon ROBERT GENDRON LPH. PROP.

7626 CENTRALE LASALLE

366-9742

ATIDARA NUO 9 VAL. RYTO IKI 11 VAL. VAKARO

VIETA GERAI PASIEKIAMA IR PRIEINAMOS KAINOS.

Dantų gydytoja

DR. A. O. JAUGELIENE

1410 Guy St., 1 a. 11 - 12 k.

Tel: 932-6662; namų 737-9681

● SPAUDOJE pasirodė pasiūlymas pagaminti nerudijamo plieno apyrankes su Simo Kudirkos vardu ir jo nelaimingo bandymo pasiekti laisvę - data. Norima sudaryti lėšas skirtas Simo Kudirkos išlaisvinimui.

PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
IR KITOS PROGOS

Tony's PHOTO STUDIO

TEL. 525-8971.

T. Laurinaitis

1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.

CFMB LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.
PROGRAMOS VEDĖJAS

L. Stankevičius, 1053 Albnel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

Baltic Woodwork Co.

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

BELLAZZI-LAMY INC.

ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:
Durys, langų rėmai. Izoliacija, Ten-Test.

Masonite, statybinis popieris, cementas,

B. P. išdirbiniai ir visa kt.

7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

Highland Auto Body

611 LAFLEUR AVE., LaSALLE

TEL. 366-7281

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos (Lietuviams nuolaida)

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

ADVOKATAS J.P. MILLER, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

5 Place Ville Marie IBM Building
Suite 417, Montreal, Que.
Tel. 871-1430

ADVOKATAS

R.J. Išganaitis, BA, BCL

INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525 MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 678-3660

Dr. V. Giriunienė

Dantų gydytoja

5330 L'ASSUMPTION BLVD.
MONTREAL
TEL. 255-3536

Dr. J. Mališka

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W., Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).

Medical Arts Building,

1538 Sherbrook St. West,

Suite 215, Montreal 109, Que.

Tel. 931-4024

LITAS

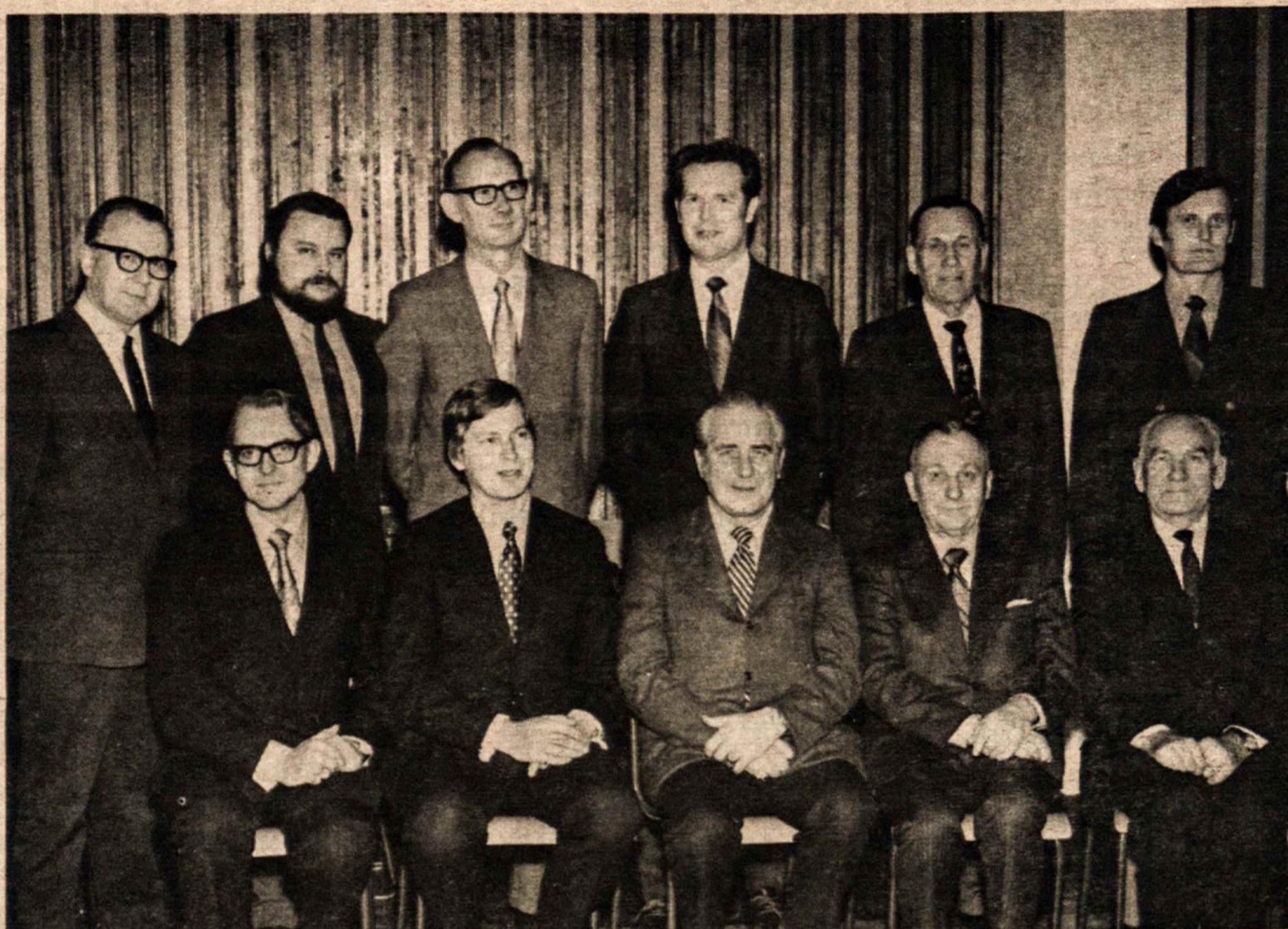
ASMENINĖS IR NEKILN. TURTO paskolos "Lite" gaunamos iš 8.5%, įskaitant gyvybės apdraudos premiją iki \$10,000 skolos balanso, pagal turimą CUNA apdraudos polisą. Narių paskolų paklausa nėra pakankama, todėl pradėtos duoti paskolos pagalbiniais nariams - ne lietuviams. Neverta skolintis, jeigu nebūtina, bet jeigu jau kas skolinasi, tai pirmiausia turėtų teirautis "Lite", kadangi pigesnių palūkanų procentu ir lengvesnėmis išsimokėjimo sąlygomis niekas paskolų neduoda.

"Litas" šiais metais savo kandencija užbaigė: Valdyboje - P. Rudinskas ir A. Kličius; Kredito Komisijoje - I. Petrauskas ir Revizijoje - B. Nledvaras. Kadangi pagal statutą valdybos narių skaičius padidintas iš 5 į 7, tai šiemet bus renkami 4 į Valdybą, 1 į Kredito Komisiją ir 1 į Revizijos Komisiją.

"LITAS" 1972

	1972	1971
Narių	1494	1420
Balansas	3,694,837	3,079,290
Paskolos	3,130,204	2,595,429
Vertyb. pop.	377,644	221,344
Apyvarta	13,330,846	11,225,210
Bruto pajamos	285,679	238,037
Operatyvinės išl.	77,278	63,937
Palūk. už santaupas	195,954	157,201
Atsargos kapitalai	115,914	100,180

Per praėjusius metus "Litas" paaugo apie 20% beveik visoje pozicijose. Per šiuo metų sausio mėnesį "Litas" padidėjo 103,000 dol. (pernai tik 50,000) taigi 1973-ius metus pradėdame su geromis viltimis pasiekti 4,5 mil. dolerių.

"Lito" Valdyba ir Komisijos 1972 m.

Sėdi (iš kairės į dešinę): J. Kibirsktis - II-sis Vice-pirm., A. Kličius - Vald. Sekretorius, P. Vaupshas - Pirmininkas, P. Rudinskas - Vedėjas ir D. Jurkus - Sąskaitybės vedėjas. Stovi: J. Šiaučiulis - Revizijos Kom. narys, J. Maskoliūnas - Revizijos Kom. pirmin., B. Nledvaras - Revizijos Kom. narys, V. Piečaitis - Kredito Kom. pirm., I. Petrauskas - Kredito Kom. narys ir V. Šipelis - Kredito Kom. narys. Trūksta J. Bernoto - Valdybos Vice-pirm.

Foto: TONY'S STUDIO

• ALEKSAS PIPIRAS, šaulių organizacijos narys Chicagoje eidamas gatve buvo sunkvežimio sunkiai sužalotas. Be sąmonės gulė ligoninėje.

• NAUJI pašto ženklai netrukus pasirodys ir bus skirti paminėti 100 metų Royal Canadian Mounted Police įsteigimo sukaktuvėms. Iš viso bus išleisti trijų rūšių ženklai po 8,10 ir 15 centų.

IŠSKRIDO PAMATYTI PASAULIO

Violeta Adomonyte taraujanti Air Canada ste-

wardess gavusi mėnesį atostogų išskrido aplink pasaulį.

Ilgesni sustojimai numatyti Hawaii, Hong Kong, ir Tokyō.

• Nijolė ir Fernand Levesque (Kazlauskaitė) susilaukė pirmagimės dukters. Nijolė yra buvusi iškiliaja Kanados lietuvaitė 1967 m.

• Inž. Robertas Kinas dirbęs Steel Co. of Canada Montrealyje, perkeltas į Burlington, Ont.

• K. Jokubauskienė yra išvykusi kelioms savaitėms į Miami, Florida.

• Mirė Juozas Adakauskas, kuris negalavo jau ilgesnį laiką. Adakauskas Montrealyje išgyveno virš

45 metus, anksčiau turėjo restoraną ir dalyvavo Vytauto Klubo veikloje.

MONTREALIO RADIO PROGRAMA

Nuo ateinančio trečiądienio Montrealio lietuviškoje radio programoje antroje dalyje bus girdima lietuvių biblijos studentų religinė programa, kurią jie užpirko.

• VYTAUTO klubas Montrealyje rengia tradicines vaišes - Juozapų Dieną, kuri įvyksta kovo 25 dieną sekmadienį, antrą valandą popietų. Bus pletūs, muzika, šokiai ir dar kiti pamarginimai. Montrealio lietuviai kviečiami atsilankyti šias iš senų laikų mėgiamas vaišes. Daugiau bus paskelbta vėliau.

PAGALBA NĖPRIKLAUSOMAI LIETUVAI

Pakalbinkit užsakyti NL-ų artimuosius, arba, pagaliau, padov anokit geram bičiuliui nors pusmetinę NL prenutą.

Pinigus siųskit su šiuo kuponu:

Vardas pavardė

Adresas: / gatvė ir Nr.

City

Valst. - prov.

Pinigus siunčia: / pavardė ir adresas:

Žemiausios kainos!

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

Agentūrą veikia nuo 1945 m.

Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBE • GYVYBE

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS

Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.

Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:

Einamasis s-tas 5.5%
 Taupomasis s-tas 6.0%
 Term. ind. 1 metams 6.5%
 Term. ind. 2 metams 7.0%
 Term. ind. 3 metams 7.5%

DUODA PASKOLAS:

Asmenines 8.5%
 Nekiln. turto 8.5%
 Cekių kredito 9.0%
 Investacines nuo 9% iki 12%

Duoda nemokamą gyvybės apdraudimą - Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 da iki \$2,000 už taup. s-tos sumas už paskolos sumą.

Kooperatyvinė namų (iki 4 butų) ir namų inventoriaus apdrauda
 Kreiptis: Gil Constantini C.I.B., Quebec Credit Union League,
 17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiądieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.